

# De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 10 maart 2011

## MEDITATIE

### De verbrijzelde Zaligmaker

*Wij zeggen weleens "Waar blijft de tijd?" Het is bijna niet te geloven dat wij al weer in de z.g.n. lijdensweken zijn. De lijdensweken zijn de weken in het kerkelijk jaar waarin met name stilgestaan wordt bij het smartelijke en smadelijke lijden van de Heere Jezus Christus. Het zijn de weken die voorafgaan aan Goede Vrijdag en Pasen. Voor ons gevoel, beleven, ligt de jaarwisseling nog maar even achter ons en wij zijn dus al weer in de lijdensweken gekomen. Ja, waar blijft de tijd?*

Het is waar "Wij vliegen daarheen!" En het moet voor ons de grote vraag maar zijn: waarheen? Het gaat immers naar de eeuwigheid! Naar eeuwig wel, of eeuwig wee! Welnu, in de lijdensweken wordt met name gelet op de weg die Christus ging om als Borg, voor Zijn Vader, verzoening voor de zonde van Zijn volk te doen. Christus is de gehoorzame Knecht des Vaders. Hij is met Zijn hart Borg geworden. Hij is met Zijn leven Borg geworden. O, welk een eeuwig

**Doch het behaagde den Heere, Hem te verbrijzelen.**

Jesaja 53:10a

wonder van genade! Christus is Borg geworden bij Zijn Vader. God, de Vader, is krachtens de zondeval een vertoornde Rechter geworden. Deze toorn is een rechtvaardige toorn, een heilige toorn, een ondeelbare toorn. Voor die toorn Gods zal niets en niemand bestaan. Zo Gods toorn maar een weinig zou ontbranden, wij zullen op de weg vergaan. Van die toorn gaat de door Gods Geest ontdekte mens wat verstaan, en dat doet hem beven tot in het diepst van zijn gemoed, vanwege de heiligheid Gods. Vanwege de zonde kan niemand God zien en leven. Daarin komt nu uw en mijn nood uit. Zonder God in de wereld en op weg naar de eeuwigheid, op weg naar de ontmoeting met God! Hoe dan ooit bestaan? Wel, geliefden,

dat zal nooit in onszelf kunnen, dat is onmogelijk. Dat is dan ook de grote geestelijke nood voor ieder die daaraan ontdekt is of wordt. Maar weet u, die ontdekte zondaar kan het in de zonden en bij zichzelf ook niet uithouden. Die gaat tot God roepen met belijdenis van zijn zonden en schuld. Is dat ook uw leven? Wat een wonder dat God Zelf een weg der genade geopend heeft. Een weg waarin en waardoor God met behoud van Zijn heilige deugden, nu in gemeenschap met de schuldbelijdende zondaar komt. Die weg ligt niet in uw tranen of belijdenissen, of wat dan ook. Nee, die weg licht in dat Borgwerk van Christus. En weet u, dat Borgwerk van Christus is het werk des Vaders. Christus was nooit Borg geworden, als de Vader Hem daartoe niet had gegeven. De Vader heeft Zijn Zoon als Borg gegeven. De Vader deed al de ongerechtigheid, de zondes Schuld, van Zijn volk op Christus komen. Dat is niet en nooit te begrijpen. Dat kan ook niet begrepen worden. Hierin ziet u de eeuwige liefde des Vaders. Het is des Vaders welbehagen wat in deze uitblinkt. Nooit te bevatten, nooit te verklaren liefde des Vaders, en dat in Christus, tot de gevallen mens. Maar vergeet niet, dit alles spreekt ook van de heiligheid en de gerechtigheid Gods. God ziet niet de minste van de zonden door de vingers. Hij eist volkomen voldoening, en niemand kan die geven. Dat kan alleen een volkomen Lam, en dat is alleen in Christus. Hij dat Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt. Het is de kracht, de genade, de leiding van de Heilige Geest, Die de mens aan deze dingen ontdekt. Immers, de natuurlijke mens verstaat niet de dingen die des geestes zijn, zij zijn hem een dwaasheid; zij moeten geestelijk onderscheiden worden. Het behaagde de Heere om Hem te verbrijzelen. Wie kan dat wonder vatten? De Vader geeft de Zoon, dat is Christus. Abraham heeft eens gezegd: "God zal Zichzelf een Lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon!" Dat was de taal van het geloof. En God heeft Zich een Lam ten brandoffer voorzien; dat Lam is

## Inhoud

89e jaargang

Nr. 23

- 1 De verbrijzelde Zaligmaker
- 2 Preken, kunst of gunst? (2)
- 3 Wat is uw naam?:  
De namen van Gods kinderen (9)
- 4 Kleine gemeenten (8): Kamperland
- 5 Even maar...
- 6 "Wakend aan Zijn poorten"
- 7 Bladzijden uit een synodaal journaal (16)
- 8 Opdat doven horen
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten

Christus. Voor wie heeft dit Lam nu waarde? Wel, als het over waarde gaat, heeft Hij alleen waarde voor een in zichzelf ontdekte, verloren zondaar. Voor een mens, die zucht onder zijn of haar hemelhoge schuld. Voor een levendgemaakt mens. Voor een geestelijk failliet mens. En dat is altijd een

mens die door de Heilige Geest aan Zijn geestelijke nood ontdekt is. En van de natuurlijke mens geldt het: Zo wij Hem aanzagen, was er geen gedaante noch heerlijkheid dat wij Hem begerd hebben.

wijlen ds. A. Bac

boven een vastgesteld preekrooster. Niet de kerk bepaalt dus waarover gepreekt moet worden, maar de prediker zelf. Daarbij moet hij echter wel rekening houden met wat ter plaatse het beste past, dus wat in die plaats nodig is om zo 'de zuivere praktijk van de theologie te verklaren'. De gekozen tekst mag niet te kort of te lang zijn maar mag ook niet alleen voor de vorm gekozen worden.

Wat Hoornbeek hiermee bedoelt te zeggen is duidelijk. De gemeente mag niet de indruk hebben dat er wel een tekst is voorgelezen, maar dat de preek daar nauwelijks over gaat. De tekst moet wel bepreekt worden en niet alleen voor de vorm een aantal keren worden genoemd. Daartoe moet de prediker door meditatie en gebed in zijn studeerkamer de kern van de tekst naar voren halen en daarbij moet de vraag beantwoord worden waar het in de tekst over gaat, en hoe de tekst is opgebouwd. De verschillende onderdelen van de tekst en het verband van de tekst moet worden gezien. Dus: waarom staat deze tekst op deze plaats in dit gedeelte.

De inleiding tot de preek moet zich verhouden tot de preek als 'de vestibule tot de zaal' en tot de zaak zelf leiden. 'Die inleiding is de beste, die begint bij wat aan de zaak voorafgaat en die eindigt in een analyse van het betoog'. Hoornbeek bedoelt hiermee te zeggen dat de inleiding op de preek altijd moet heenleiden naar de tekst. Het mag niet een soort preekje zijn over iets geheel anders dan wat in de tekst aan de orde moet komen.

**In het derde gedeelte** spreekt Hoornbeek zowel over thema en verdeling van de preek als ook over de exegese (uitleg) van de preek. Het thema moet uit de tekst zelf komen of de

2

## Preken, kunst of gunst? De eerste Nederlandse Homiletiek

*Nadat we in het eerste artikel iets gezegd hebben over het preken op zich en iets over het leven van Johannes Hoornbeek, willen we ditmaal een begin maken met de inhoud van diens werk 'Tractatus de Ratione Consionandi', ofwel 'De eerste Nederlandse Homiletiek'. Het is het eerste complete handboek bij de predik-kunde.*

Vóór Hoornbeek is er natuurlijk ook wel over de prediking gesproken, maar is er nooit een compleet handboek bij de prediking verschenen. Men gaf meestal alleen enkele voorschriften die op de praktijk waren afgestemd en die met praktische voorbeelden werden ondersteund. De homiletiek van Hoornbeek bestond oorspronkelijk uit een zestal theologische disputaties die door een van zijn studenten in het openbaar zijn verdedigd. De oorspronkelijke uitgave bestaat dan ook in zes delen.

Wij zullen eerst proberen deze homiletiek samen te vatten. We zullen zien hoe reformatorisch het is! En dat onze gemeenten in hun visie op de prediking in een goede traditie gaan. In dit artikel vatten we de eerste helft van Hoornbeeks homiletisch handboek samen.

**Het eerste gedeelte** van zijn handboek is een inleidend gedeelte. Daarin spreekt Hoornbeek over het preken op zich. Hij zet in met de opmerking dat het 'de hoogste inzet van de theoloog (predikant) moet zijn om goed te preken'. Daarom is het geenszins de minste opdracht van de student dat hij 'de heilige kunst' ervan aanleert. Want elke preek is 'een heilige handeling', die Gods Woord moet uitleggen en toepassen tot opbouw van de ge-

meente. Daarom kan zij alleen maar gehouden worden 'door geheiligde personen en op een heilige wijze'.

De prediker moet voorts alléén het Woord Gods, maar dan ook het gehele Woord Gods uitleggen. Want de prediking heeft geen ander doel dan de opbouw van de gemeente 'in de leer van de waarheid en in de praktijk van de vroomheid'. Daarom mag ook niemand preken als hij daartoe niet door de kerk geroepen is. Kandidaten tot de heilige dienst houden dan ook geen preken, maar 'een soort proeven van oefeningen in preken daar zij zich op deze manier voorbereiden tot de dienst'. Het spreekt dan ook vanzelf dat de kandidaten niet met hetzelfde gezag spreken als de dienaren en daarom niet zo vaak en overal moeten oefenen en ook niet alle taken van de herders moeten vervullen.

**In het tweede gedeelte** spreekt Hoornbeek over de tekstkeuze en de inleiding tot de preek. Hoornbeek geeft de voorkeur aan *vrije tekstkeuze*



## Dienstknechten



hoofdinhoud van de tekst zijn. Hieruit ontstaat de verdeling van de tekst. Hoornbeek waarschuwt er voor dat we niet de 'rebellie' moeten hebben 'van het omkeren van de orde van de tekst en die met een andere orde behandelen dan waarmee de woorden zich laten lezen'.

De verdeling van de tekst moet de tekst op de voet volgen. De tekst moet bepreekt worden in de volgorde zoals het er staat en niet in een andere volgorde.

In de preek zelf moeten deze afzonderlijke delen behandeld worden. Dat noemen we de exegese ofwel de tekstverklaring. Hieruit komen de 'leringen' voort die vervolgens weer moeten worden toegepast op de gemeente. Hier spreekt Hoornbeek alleen over de uitleg van de tekst. Soms kan het nuttig zijn de tekst eerst samen te vatten. Maar daarbij mag het niet blijven. De woorden van de tekst moeten worden uitgelegd en de zaak waar het in de tekst om gaat, moet duidelijk aan de orde komen. Deze uitleg van de tekst moet niet te lang en te moeilijk zijn, maar moet eenvoudig zijn, gericht op de hoorders.

Een korte samenvatting sluit deze uitleg af en 'opent ook de weg en het begin van de leringen.' Interessant én actueel is de vraag die Hoornbeek daarbij aan de orde stelt of de toepassing moet wachten tot na de uitleg van de gehele tekst, of dat elk onderdeel van de tekst afzonderlijk moet worden toegepast. Hoornbeek pleit er voor om elk punt van de preek afzonderlijk toe te passen en met de toepassing niet te wachten tot aan het einde van de preek. Want alleen dan is het duidelijk waar de lessen vanuit de tekst liggen. Als men de toepassing immers laat wachten tot aan het eind van de preek, dan grijpt men weer terug op wat reeds eerder gezegd is met als gevolg dat dit herhalingen kan geven.

Over deze toepassing op de preek zelf laten we Hoornbeek in het volgende artikel iets zeggen.

*(wordt vervolgd)*

's-Gravenpolder, ds. E. Hakvoort

*'En geen vervloeking zal er meer tegen iemand zijn; en de troon Gods en des Lams zal daarin zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen.'*

Openbaring 22:3

Je hoort het nog wel eens van ouderen: Ik heb bij die en die familie geëind toen ik jonger was. Dan verrichtte men allerlei werk in betreffend gezin. Dit werk kon zeer uiteenlopend zijn. Het zorgen voor kleine kinderen, schoonmaken, eten bereiden of ander werk werd gedaan. Het kon worden samengevat met het woord 'dienen'. Met achting werd vaak gesproken over degene die men diende. Soms was het dienen echter zwaar. Het ging er maar om wie men diende.

Zo lezen we daar ook van in de Schrift. Het volk Israël vertelde aan het volgende geslacht: Wij waren Farao's dienstknechten in Egypte, maar de HEERE heeft ons door een sterke hand uit Egypte uitgevoerd (Deut. 6:21). De Heere verlostte uit de slavernij van Egypte. Maar meer nog: Hij verbond het volk aan Zichzelf. Hij sprak: 'Want de kinderen Israëls zijn Mij tot dienstknechten; Mijn dienstknechten zijn zij, die Ik uit Egypteland uitgevoerd heb; Ik ben de HEERE uw God' (Lev. 25:55).

Wie dient u? Paulus mocht van een wonder getuigen in de Romeinenbrief. Weet gij niet dat wien gij uzelf stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen dien gij gehoorzaamt, óf der zonde tot den dood, óf der gehoorzaamheid tot gerechtigheid? Maar Gode zij dank, dat gij wel dienstknechten der zonde waart, maar dat gij nu van harte gehoorzaam geworden zijt aan het voorbeeld der leer, tot hetwelk gij overgegeven zijt; En vrijgemaakt zijnde van de zonde, zijt gemaakt dienstknechten der gerechtigheid (Rom. 6:16-18).

Nogmaals de vraag: Wie dient u? Van nature dienen we de duivel en de zonde. Wat onuitsprekelijk wonderlijk als de Heere uit genade die banden gaat verbreken. Wat groot als Hij verbindt aan een Ander. De Ander, Die zo dienenswaardig is. Dan zijn we in beginsel verlost van de eigenwillige dienst aan onszelf. God krijgt de hoogste plaats in ons leven. Dan worden we dienstknechten van God. In bepaalde zin zelfs nog meer. Christus zegt: 'Ik heet u niet meer dienstknechten, want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet; maar Ik heb u vrienden genoemd, want al wat Ik van Mijn Vader gehoord heb, dat heb Ik u bekendgemaakt' (Joh. 15:15).

Zo zijn al Gods kinderen dienstknechten. De Heere kan echter ook roepen tot een bijzonder dienen in Zijn Koninkrijk. Wie een ambt mag krijgen is op een bijzondere wijze *dienstknecht*. Zulke dienstknechten staan als het goed is altijd tot dienst gereed van hun Meester. O, wat is er dien-aangaande ook een ambtelijke schuld!

Openbaring 22 mag toch spreken van mensen die zullen dienen voor Gods troon. De oorzaak wordt gevonden in Hem Die volmaakt heeft geëind.

Lisse, ds. C. Neele

### Kamperland

*Hoewel er een zekere trend te bespeuren valt dat de meeste kleine gemeenten met een terugloop van het aantal leden en doopleden te maken hebben, zijn er ook gemeenten die de laatste jaren een voorzichtige groei laten zien. Een van deze gemeenten is het Zeeuwse Kamperland, gelegen op Noord-Beveland. Zoals het er nu naar uitziet, zal het ledental dit jaar tot boven de honderd stijgen.*

De in Kamperland woonachtige leden van de Gereformeerde Gemeenten kerken aanvankelijk in Kortgene. Omdat de vervoersmogelijkheden echter beperkt zijn, worden er vanaf 15 augustus 1935 ook kerkdiensten in Kamperland belegd, in een lokaal van de openbare school. In 1923 en 1924 laat W.C. Lamain, de latere predikant, daar reeds 'predikanten van de richting ds. G.H. Kersten' voorgaan.

Na verloop van tijd verhuist men naar het gemeentelokaal aan de Veerweg. Op 20 december 1937 krijgt de afdeling in Kamperland voor het eerst een eigen ouderling.

Hoewel de watersnoodramp van 1953 op verschillende plaatsen in Zeeland grote verwoestingen aanricht, ook in het nabijgelegen Kortgene, blijft het in Kamperland droog en hoeft er niemand te evacueren.

Nadat er in 1959 overeenstemming is bereikt over de aankoop van het gemeentelokaal, wordt dit vrijwel volledig afgebroken en vervangen door nieuwbouw. In het voorjaar van 1960 neemt ds. A.F. Honkoop het nieuwe kerkgebouw - met 80 zitplaatsen - officieel in gebruik. Enkele maanden later vindt de instituering tot zelfstan-

dige gemeente plaats. In 1975 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 120. Daarnaast wordt er in de loop van de jaren verschillende keren een nieuw orgel aangeschaft.

Volgens ouderling P. Boogaard, die zich in 2002 vanuit Geldermalsen in Kamperland vestigde, kan de gemeente het best worden getypeerd als een kleine gemeente met betrekkelijk veel jonge gezinnen. Daarnaast vormt ze binnen de dorpsgemeenschap van Kamperland een toevluchtsoord voor mensen die een bijbelgetrouwe prediking wensen te horen.

Diaken M.G. van de Kreeke, die zelf uit de plaatselijke Gereformeerde Kerk afkomstig is, maar de gemeente inmiddels al weer 33 jaar in het ambt dient, beaamt dit. 'Heel wat gemeentelieden hebben hun wortels in een ander kerkverband. Toen het gezag van de Schrift daar onder druk kwam te staan, hebben ze de overstap naar onze gemeente gemaakt'.

Dat de gemeente alweer verschillende jaren een gestage groei laat zien, heeft beide kerkenraadsleden wel eens verwonderd. Van de Kreeke: 'In het verleden zijn er verschillende jonge gezinnen naar elders vertrokken omdat we hier geen eigen school hebben, maar de laatste jaren zien we juist het tegenovergestelde plaatsvinden. Waar dat aan ligt, weten we niet goed. Misschien is het 't kleinschalige, het persoonlijke dat de mensen aanspreekt'. Momenteel bestaat de kerkenraad uit één ouderling en twee diakenen. In het verleden is dat wel eens anders geweest. Van de Kreeke kan zich dat nog goed herinneren: 'Toen er in de jaren negentig twee ouderlingen wegvielen en ik als enige diaken overbleef, zag de toekomst van de gemeente er somber uit. Verschillende jaren hebben we het toen zonder ouderling moeten stellen. In die tijd hebben we veel steun vanuit andere gemeenten ontvangen. Menselijkerwijze gesproken hebben zij de gemeente toen overeind gehouden'.

Omdat Boogaard er als ouderling alleen voor staat, wordt er voor de lees-

Van de 157 gemeenten die ons kerkverband telt, zijn er 21 met minder dan honderd leden en doopleden. Sommige gemeenten zijn altijd klein geweest; andere gemeenten hebben vooral de laatste jaren te maken met een daling van het ledental, met alle gevolgen van dien. In tien afleveringen gaan we op bezoek bij kleine gemeenten. Dit keer: Kamperland.



diensten nog steeds hulp geboden. Als het 's zondags twee keer leesdienst is, wordt er één dienst door de kerkenraad van Kapelle verzorgd.

Over de opkomst tijdens de zondagsdiensten hebben Boogaard en Van de Kreeke niet te klagen. Vooral sinds er kinderoppas is geregeld, is er duidelijk sprake van een toename van het aantal kerkgangers. De weekdiensten worden minder bezocht. Wel worden er dan wel eens mensen van elders gesignaleerd.

In de zomermaanden is het ronduit druk in de kerk. Dan gebeurt het regelmatig dat het kerkgebouw tot op de laatste plaats is bezet. Soms moet er zelfs worden uitgeweken naar de consistoriekamer. 'Verrast door de grote opkomst merkte een predikant ooit eens op: 'Het is toch maar goed dat de gemeente nog bestaat'. Dat laatste onderschrijven we natuurlijk van harte'.

Naast het voorgaan op zondag en al het andere werk in de gemeente rust ook het catechetisch onderwijs op de schouders van Boogaard. 'Vanaf hun zesde jaar volgen de kinderen hier catechisatie. Omdat de leeftjdsverschillen nogal groot zijn, hebben we de catechisanten in vier groepen verdeeld. Natuurlijk vergt dat heel wat voorbereiding, maar je krijgt er ook veel voor terug. Het geven van catechisatie is voor mij echt een van de mooiste ambtelijke werkzaamheden'.

De belijdeniscatechisatie neemt hij eveneens voor zijn rekening. 'Het zijn maar enkele jongeren, maar als kerkenraad hebben we tot nu toe geen vrijmoedigheid gehad om ze naar een



andere gemeente te sturen'. Over de vervulling van de predikbeurten is Boogaard tevreden. 'Vorig jaar hebben we op zo'n dertig zondagen één of twee keer een predikant of student in ons midden gehad. Voor een gemeente als de onze is dat een mooi aantal. Gelukkig zijn er ook heel wat predikanten die graag een beurtje bij ons komen vervullen. Maar wat ons vooral goed doet is, dat we meermalen hebben gehoord dat ze hier 'gemakkelijk' hebben gestaan. Daarnaast wordt hun komst ook enorm door de leden gewaardeerd. Een predikant op de kansel is voor velen nog steeds iets bijzonders'.

Ten aanzien van het verenigingswerk hebben de kerkenraden van Kamperland en Kortgene de handen ineen geslagen. Van de Kreeke: 'Omdat

we het jeugdwerk belangrijk vinden, hebben we enkele jaren geleden een -12 vereniging opgericht. Dat kleine clubje is inmiddels uitgegroeid tot een vereniging met meer dan 30 leden. De helft hiervan is afkomstig uit Kortgene. Verder zijn we blij dat ook de (gezamenlijke) vrouwenvereniging goed functioneert. In zekere zin is het gezamenlijk optrekken met Kortgene een noodoplossing, maar in ons geval werkt het goed en voorzien de verenigingen in een behoefte'.

Hoewel er voorzichtig met de geldelijke middelen moet worden omgegaan, kent de gemeente geen financiële problemen. 'We kunnen aan alle verplichtingen voldoen en hebben nog nooit tevergeefs een beroep op de leden gedaan', aldus Van de Kreeke. 'Dat geldt ook als het om allerlei prak-

tische zaken gaat. Ook dan zijn er altijd mensen beschikbaar'.

In januari is de renovatie van het kerkgebouw van start gegaan. Verder staat voor de komende jaren de bouw van een vergaderzaal op het programma. Volgens Van de Kreeke gaat het om noodzakelijke investeringen. 'Het kerkgebouw begint gebreken te vertonen en de verenigingen willen we graag de nodige ruimte bieden. Hoewel er forse bedragen mee gemoeid zijn, willen we er niet langer mee wachten. Voor ons is het in ieder geval moedgevend dat de plannen breed worden gesteund.'

Ten aanzien van het genadewerk Gods in de gemeente zijn beide kerkenraadsleden voorzichtig. Boogaard: 'Als kerkenraad zien we uit naar vrucht op de prediking. Hoewel de mensen hier

## Even maar.....



### Woord voor woord leren bidden

In deze weken houden we onze jaarlijkse biddag. Daartoe is alle reden. Om met de noden van hart en huis, van kerk en samenleving gezamenlijk tot de Heere te mogen naderen. Om *tot* de Alwetende en Almachtige te spreken in het gebed en dat Hij *tot* ons zou willen spreken door middel van Zijn Woord. Want het spreken *tot* God en het spreken *van* God gaat immers samen. En wel door de onmisbare bediening van de Heilige Geest, de Geest der genade en der gebeden. Wat hebben we die toch nodig! Want we zijn zulke bidde-loze schepselen. Hoe zullen wij, persoonlijk en gezamenlijk, toch naderen? Ik denk aan een dichter die het zo uitdrukt:

*'Velen bidden schone woorden,  
naar de eis, en opgezeid,  
uit een boek met gouden koorden,  
maar hun hart is ijdelheid...'*

Om daarvoor toch bewaard te worden. Als de Heere ons aan onszelf overlaat, dan is dat zo. Dan moeten God en mensen van onze gebeden walgen: woorden, woorden, en nog eens woorden.... Maar het gaat om blanke oprechtheid, om

waarheid voor God en mensen, om de doorleefde bevindelijke zaken. Anders staat er zo veroordelend in Gods Woord: '...ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet' (Jes. 1:15m). Als het goed is, brengt ons dat tot de verzuchting: 'Heere, leert U ons bidden'.

Dan hebben we twee dingen nodig. Ten eerste Iemand Die woord voor woord ons *voorzegt* en Iemand Die zaak voor zaak *voorbiddt*. Een Voorzegger in Zijn profetische bediening en een Voorbidder in Zijn priesterlijke ambt. En dat beide met de almacht en bevoegdheid van Koning Immanuël. Kunt u zich voorstellen dat de discipelen in het begin van Lukas 11 -nadat ze Hem Zelf hebben horen bidden- niet meer wisten hoe ze bidden moesten? Al hun eigen gebedjes hadden ineens geen waarde meer. Want wanneer je werkelijk Jezus hebt horen bidden, bij voorbeeld in Johannes 17 of in het "Onze Vader", dan kun je het zelf niet meer. Dan moet het voorgezegd en voor-gebeden worden, anders sta je eigenlijk met een stomme mond en een veroordeeld, leeg hart, voor God en mensen.

In dat gezamenlijke gebed - en dan

niet alleen - gaat het dus om de dadelijke bediening van deze Christus en Zijn Geest. Hoe passend dat onze vaders in kanttekening nummer 1 bij Lukas 11 dan schrijven: 'Geef ons een voorschrift des gebeds, hetwelk wij mogen gebruiken en naar hetwelk wij onze gebeden mogen richten'. Let u ook eens op het laatste: een toetssteen voor onze eigen gebeden bij verschillende omstandigheden. Dan krijgen de diverse noden en behoeften hun eigen plaats, in een heilige orde en eenvoud. Te beginnen in de hemel bij God en Zijn vaderlijk welbehagen in Immanuël. Daarna gaat het om Gods naam, Zijn koninkrijk en Zijn wil. Vervolgens onze nooddrift, vergeving en bewaring. Om te eindigen met de grondslag, dat het alleen maar gaat en kan vanwege Góds koninkrijk en Zijn kracht en Zijn eer. Tot in eeuwigheid.

Zó zegt de hoogste Leraar het voor in Zijn gebedsonderwijs. Zó bidt de enige Hogepriester het voor aan Vaders rechterhand. Voor mensen die woord voor woord bidden moeten leren. Elke keer weer. Niet alleen op biddag, maar ook daarna.

niet zo gemakkelijk over hun diepste zielenroerselen praten, mogen we toch wel eens wat ritselingen van het nieuwe leven bespeuren. We proberen daar voorzichtig mee om te gaan. Noem dat maar heilige voorzichtigheid. Daarnaast is het onze stille verzuchting of de Heere ook nog eens iets van het doorbrekende genadewerk in de gemeente zou willen laten zien'. Hoewel het voortbestaan van de gemeente momenteel niet in het geding is, sluiten beide kerkenraadsleden hun ogen niet voor de realiteit. Boogaard: 'Ik ben inmiddels zeventig jaar

en hoop echt dat er nog eens een ouderling bij komt. Nu zijn we toch wel erg kwetsbaar. Het zou buitengewoon verdrietig zijn als we vanwege het ontbreken van ambtsdragers de gemeente zouden moeten opheffen. De kans dat er dan ooit nog een gemeente terugkomt, is erg klein. Anderzijds weten we ook dat de toekomst niet van mensen afhankelijk is. Uiteindelijk is er maar Eén, Die de geschiedenis schrijft, ook de geschiedenis van Kamperland'.

Krabbendijke,

J.P. Sinke

het een leesbaar verhaal geworden is. Daarom verdient hij een groot compliment. Overbodige dingen komen er niet in voor. Aan alles is te zien dat aan het boek veel tijd is besteed, dat aan alle facetten van de geschiedenis van de gemeente aandacht is geschonken. De geschiedenis is ook op een evenwichtige manier beschreven. Ook in Kampen waren er donkere bladzijden; ze worden niet verdoezeld. Wel én wee komt aan de orde.

De gemeente Kampen is in ons kerkverband de gemeente met de oudste papieren. Op 4 juni 1835 institueerde Hendrik de Cock, de "vader van de Afscheiding", in Kampen een afgescheiden gemeente. In deze dienst werden de ambten ingesteld. Nauwelijks was de dienst ten einde of de commissaris van politie stond aan de deur, die aan ds. De Cock meedeelde dat het verboden was dergelijke vergaderingen te houden. De Cock werd gedwongen in Kampen te blijven totdat er instructies van de procureur-crimineel waren ontvangen. Uiteindelijk werd de predikant enkele dagen later door de politie per rijtuig naar Zwolle gebracht. De Officier van Justitie liet hem overigens spoedig gaan.

Een van de eerste ambtsdragers was Dirk Hoksbergen, een eenvoudige boer, met grote gaven van hoofd en hart. Als lerend ouderling heeft hij jarenlang de gemeente Kampen gediend. Toen in 1837 de Synode van de Christelijke Afscheiden Gemeenten de Dordtse Kerkorde verving door een nieuwe kerkorde, was Hoksbergen een van degenen die zich fel daartegen verzetten. De tegenstanders vormden toen de Gereformeerde Gemeenten onder het kruis. Hoksbergen en zijn gemeente hielden zich echter afzijdig en namen een geïsoleerde positie in. Na het overlijden van Hoksbergen diende ds. Elias Fransen de gemeente. Tijdens zijn bediening nam het ledenaantal aanzienlijk toe. Ds. Fransen werd ook de centrale figuur in het kerkverband van kruisgemeenten, dat in de jaren tachtig van de negentiende eeuw gestalte kreeg. Toen de Kruisgemeenten en de Ledeboeriaanse gemeenten zich in 1907 verenigden tot de Gereformeerde Gemeenten, trad ook de gemeente Kampen toe.

Na ds. Fransen hebben nog een tiental predikanten de gemeente gediend. Ds. J. Vreugdenhil stond er tweemaal, van 1932 tot 1938 en van 1943 tot zijn overlijden in 1944. Toen hij in 1932 intrede deed, had de gemeente een vacante periode van 25 jaar achter de

## “Wakend aan Zijn poorten”

**“Wakend aan Zijn poorten”;  
de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente Kampen,  
door W.B. Kranendonk;  
uitg. Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Kampen; 734 blz.;  
€ 35,00, verzendkosten € 6,75;  
telef. te bestellen: 038-3323736,  
of email: jubileumboek@gergemkampen.nl**

Iemand schreef eens een ellenlange brief aan een vriend. De laatste zin luidde: 'Als ik meer tijd had gehad, zou ik een kortere brief geschreven hebben'. Een soortgelijke gedachte kan opkomen als je een dik boek ter hand neemt: zo'n dik boek, is dat nu wel nodig? Met een beetje meer tijd en aandacht had er toch veel geschrapt

kunnen worden? Dat komt de leesbaarheid toch alleen maar ten goede? Het boek dat verscheen ter gelegenheid van het 175-jarig bestaan van de Gereformeerde Gemeente te Kampen is ook een dik boek, het telt niet minder dan 734 bladzijden. En achterin bevindt zich een literatuurlijst van negen bladzijden, een notenapparaat van vijftig bladzijden en dan zijn er ook nog eens drieëndertig kolommen met persoonsnamen. Dat is nogal wat.

Maar wie zou denken dat er doorzettingsvermogen voor nodig is om dit boek te lezen, heeft het mis. Wie begint te lezen, blijft dóórlezen. De auteur heeft kans gezien een grote hoeveelheid feiten en gebeurtenissen zó onder woorden te brengen dat



rug. Na zijn overlijden nam al spoedig ds. H. Ligtenberg zijn plaats in. En vervolgens duurde een vacature nooit zo lang. Ook de gemeente Lisse heeft zich vaak in het bezit van een eigen predikant mogen verheugen. Het is overigens opmerkelijk dat een vijftal predikanten zowel in Kampen als in Lisse gediend hebben, de predikanten E. Franssen, D. Wijting, H. Ligtenberg, A. Verhagen en J.J. Tanis. Ds. P. Honkoop jr. heeft de gemeente Kampen 29 jaar gediend. Hij verbond zich in 1965 aan de gemeente met Psalm 22:26a: 'Van U zal mijn lof zijn in een grote gemeente'. 'Zijn gehele dienstwerk is hiermee getekend', zo vermeldde de kerkenraad in de rouwadvertentie. Het zal heel veel werk geweest zijn om

foto's op te sporen, maar dat speurwerk heeft dan ook veel opgeleverd: niet minder dan 450 foto's zijn in het boek opgenomen, grote en kleine. Een enkele foto is wel wat aan de kleine kant.

Het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van Kampen staat binnen de muren (althans de restanten daarvan) en de poorten van de oude Hanzestad. Men heeft hieraan gedacht toen men het boek de titel gaf "Wakend aan Zijn poorten". Deze woorden zijn te vinden in Spreuken 8:34: 'Welgelukzalig is de mens die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren'.

Vlaardingen,

A. Bel

gemakkelijk het voortbestaan van de kerkelijke instellingen bedreigen. De kerkenraden moeten alert zijn op deze ontwikkeling.

### Helpende handen

Het prachtige werk van Helpende handen, de Vereniging Gehandicaptenzorg van de Gereformeerde Gemeenten, kreeg als zodanig in de synode veel aandacht. De arbeid ten dienste van gehandicapten en de hunnen verdient veel waardering.

Ten aanzien van de ingezette verandering van het beleid waren er veel vragen. Niet minder dan acht afgevaardigden voerden bij de bespreking van dit punt van het rapport het woord.

Ds. W. Silfhout (Capelle a/d IJssel) sprak zijn blijdschap er over uit dat enkele gesprekken van DMZ met het bestuur van Helpende Handen ertoe hadden geleid dat het voornemen om de kerkelijke basis van het bestuur te verbreden niet is uitgevoerd. Ook had het deputaatschap aangegeven dat het besluit van het bestuur om het werkteerrein te vergroten onvoldoende was onderbouwd.

Er werd een koersverandering waargenomen die veel vragen oproept. Verschillende afgevaardigden vroegen zich af hoe bij een instelling als Helpende Handen, die kerkbreed zoveel waardering geniet, een dergelijke ontwikkeling kon ontstaan. Dit werkt vervreemdend ten aanzien van de kring der gemeenten en ten aanzien van ouders en kinderen.

Ds. Heijkamp gaf aan dat er in november opnieuw een bespreking met het bestuur van de vereniging zal zijn. De synode kan op basis daarvan in de januarivergadering nader worden geïnformeerd.

**Zo zijn de bewoners van Cedrah voor 30 procent afkomstig van buiten de Gereformeerde Gemeenten. Een dergelijke ontwikkeling kán een gevaar inhouden voor de identiteit.**

Bij het opnieuw vaststellen van het mandaat van het deputaatschap sprak de vergadering uit, dat hierbij allereerst behoort het stimuleren en het eventueel in gang zetten van georganiseerde vormen van christelijke hulpverlening. Verder heeft het deputaatschap tot taak te bevorderen dat de kerkelijke betrokkenheid bij het

16

## Bladzijden uit een synodaal journaal

### Generale Synode 2010

*Bij de langdurige bespreking van het rapport van deputaatschap Diaconale en Maatschappelijk Zorg (DMZ) in de middag- en avondvergadering van donderdag 14 oktober kwam een groot aantal diaconale en maatschappelijke zaken aan de orde.*

Een keuze uit de onderwerpen: uithuisplaatsing van kinderen; de kerkelijke samenstelling van het personeel van De Vluchtheuvel; de betekenis van de mantelzorg in de gemeente; opvoedingsondersteuning; de goede ontvangst van de huwelijkskursussen van de Vluchtheuvel in samenwerking met de CGO; het contact met de Raad van Bestuur van de CHE in de persoon van dr. K. Boele; schuldhulpverlening; de grote waardering voor het werk van De Vluchtheuvel.

De breedte van de arbeid van het deputaatschap wordt door deze opsomming wel heel duidelijk. Enkele onderwerpen kregen tijdens de bespreking een duidelijk accent

Zowel de voorzitter van het deputaatschap, ds. G. Heijkamp (Enkhuizen) als ouderling G.H. Verweij ('s-Gravenhage) onderstreepten dat de identiteit van instellingen voor ouderenzorg staat of valt met de godsdienstige

overtuiging van de bewoners en van het personeel. Zo zijn de bewoners van Cedrah voor 30 procent afkomstig van buiten de Gereformeerde Gemeenten. Een dergelijke ontwikkeling kán een gevaar inhouden voor de identiteit.

De Raad van Bestuur kan beschikbare plaatsen niet onbezet houden. Dat zou een derving van overheids gelden betekenen van acht miljoen euro per jaar. Het bestuur heeft wel de verantwoordelijkheid om een zorgcentrum kostendekkend te laten draaien.

### Eigen zorgcentra

De genoemde afgevaardigden deden dan ook een beroep op de kring van de gemeenten om te bevorderen dat bejaarde gemeenteleden gaan wonen in de eigen zorgcentra, ook al liggen die op enige afstand van de eigen woonplaats. Tevens werd het grote belang onderstreept van het solliciteren door ouderen en vooral ook jongeren naar een functie in de zorg bij deze tehuizen, omdat er nog steeds een tekort is aan personeel uit de eigen achterban.

Met name in Zeeland varen de algemene instellingen een nieuwe koers. Men biedt dan plaatselijk zorg aan een groep gelijkgezinden uit onze gemeenten. Deze ontwikkeling kan

zorgveld, met name wat de identiteit betreft, zoveel mogelijk gestalte krijgt (blz. 267). Ds. P. Mulder, de waarnemende preses, zei het op zijn manier: 'Wat geeft de Generale Synode aan DMZ mee als opdracht? Bewaak de gereformeerde identiteit van de instellingen optimaal en maximaal. Het deputaatschap moet dat in een goede samenspraak met de regio's realiseren'.

### Zorgen van emerituskas

Bij de bespreking van het rapport van het deputaatschap Emerituskas werd een probleem signaleerd. De DKO spreekt in artikel 13 uit dat de plaatselijke gemeente moet voorzien in het noodzakelijke levensonderhoud van emeritus-predikanten, predikants-weduwen en wezen. Om praktische redenen kozen onze gemeenten voor de vorming van een landelijke kas, waarbij de kosten via een omslag per lid en dooplid door het geheel van de gemeenten worden gedragen. Hierbij doet zich een probleem voor. Een aantal gemeenten (15%) maakt om onderscheiden reden het afgesproken bedrag niet of slechts gedeeltelijk over. In een enkel geval beschouwt men 'fondsvorming door sparen voor later' als een ongeoorloofde verzekering. Op dit moment ontvangen circa veertig personen een uitkering uit de emerituskas. Gelet op de vergrijzing van het predikantenkorps zal dit aantal nog toenemen. De verwachting is dat in de komende tien jaar het uitkeringsniveau zal doorgroeien tot ongeveer € 1.100.000 per jaar. Dan zullen de uitkeringen hoger zijn dan de

inkomsten.

De oplossing voor het probleem werd vanuit de vergadering aangereikt: 'Gewoon vriendelijk blijven vragen of men er de schouders onder wil zetten'.

Ds. C.A. van Dieren (Rijssen-Noord) vertolkte de blijdschap van de gehele vergadering over het besluit van De Nederlandsche Bank om de emerituskas niet onder toezicht te stellen. De emerituskas is geen instelling in de zin van de Pensioenwet. Er is, aldus DNB, immers geen sprake van verzekeringsactiviteiten! 'We mogen opmerken dat de Heere de dreiging die het voortbestaan van de emerituskas betrof, heeft afgewend'.

Ds. W. Visscher, voorzitter van het deputaatschap, tekende wel aan dat het probleem opnieuw actueel kan worden. Onze visie op de reservevorming is in de ogen van DNB niet in orde. Bij de emerituskas is de dekkinggraad ongeveer 50%, maar dat is in de ogen van sommigen te laag.

### Uitgestelde besluitvorming

Aan het einde van de bespreking besloot de vergadering om nog geen besluit te nemen t.a.v. de verhoging van de bijdrage per lid en dooplid van € 8,- tot € 8.50. Op voorstel van ouderling A. Waaijbergen (Veen) zal gewacht worden op de rapportage van de Financiële Commissie van de synode, die op de januari-vergadering zal worden besproken

*(wordt vervolgd)*

Waarde, ds. M. Golverdingen

dat gij mij tot hertoe gebracht hebt (2 Sam. 7:18)'. Ds. Harinck, omgeven met twee doventolken, vatte het herdenkingswoord samen met: 'Davids nederigheid voor God'. In zijn voorafpraak memoreerde hij hoe het kleine stekje uit 1961 van 'actie dovenzorg' onder de bezielende leiding van ds. D. Hakkenberg en wat later de heer A. Larooij uit Voorburg een plaats mocht krijgen in het midden van de gemeenten. Hoe ds. R. Boogaard zijn beste krachten eraan gegeven heeft en dat er deuren open gingen. Hoeveel werk op de achtergrond verricht mag worden gedurende al vele jaren o.a. door ouderling B. Agteresch en mevrouw N. van Hartingsveldt - Burgers uit Krimpen aan den IJssel. Na de dienst werd er nog aan herinnerd, dat ds. Harinck zelf al 22 jaar aan het geheel leiding mag geven. Dovenzorg is er dankzij Gods zorg voor de doven, ondanks onze schuld en ons tekort. Dovenzorg is uit de nood geboren, om onze naaste, die altijd in de stilte leeft, te bereiken met het Woord van God. Dat gebeurt in dovendiensten op zaterdag en soms ook zondag, in speciale catechese en Bijbelstudie, het pastoraal werk en het eigen orgaan Dovencontact.

### Wie ben ik?

David is vanuit zijn paleis gegaan naar de tent waar de ark staat: op zijn knieën buigt hij diep onder de Heere. Hij heeft niets dan schuld en tekort. Lege handen heeft hij meegebracht en anders niet. Hij voelt zich zo klein en onwaardig onder Gods goedheid en trouw. Dát is nu de plaats die ons vandaag past, aldus ds. Harinck. Om zo te mogen herdenken. Want wie was David in zijn afkomst en zijn bestaan? Wie bleef David, wanneer God hem niet vasthield? En wat is zijn huis, zijn gezin? Hij buigt zo diep in ootmoed, onwaardigheid en verwondering, omdat de Heere door de mond van Nathan bekend gemaakt heeft, dat de HEERE Zichzelf een huis zal bouwen (11) en niet David. Dat de HEERE Davids Zoon (12) en Heere zal doen geboren worden. Dat Hij Koning zal zijn tot in eeuwigheid (13). Het gaat in verleden, heden en toekomst om dit werk van de Heere, HEERE. De grootheid van Zijn macht, Zijn genade en trouw in de Zaligmaker. Deze onverdiende troostwoorden zijn te veel voor deze onwaardige bidder. Dit is alles werkelijk te groot voor David. Hij heeft geen woorden meer (20). Het is te veel, te groot, te rijk...En dat voor zo één en voor zo'n geslacht van ver-

## Opdat doven horen

### Dovenzorg 50 jaar

*'Wij, o verheven Majesteit, gedenken Uw weldadigheid, in 't midden van Uw heilige woning... (Psalm 48:4)'. Zo zongen we zaterdagmorgen 5 maart in de kerk van Gouda met onze doven en veel belangstellenden uit den lande, waaronder heel wat ambtsdragers. Om in een dovendienst, geleid door de voorzitter van de stichting Dovenzorg, ds. W.*

*Harinck, stil te staan bij het feit, dat het werk onder onze doven een halve eeuw mag bestaan.*

### Leven in stilte

Ter gelegenheid van dit jubileum was de passende tekst: 'Toen ging de koning David in en bleef voor het aangezicht des Heeren, en hij zeide: wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis,





lorenen en Godverlaters. Hij kan niet verder.... Maar als wij niet verder kunnen, dan gaat God verder, zo besloot ds. Harinck: 'Want meer dan David is hier!' Ingaan, blijven en buigen, daar begint het rechte herdenken.

### Horen

Na deze dienst werd het fraaie gedenkboek door ouderling Agteresch overhandigd aan respectievelijk mevrouw Hakkenberg - van Arkel, weduwe van ds. D. Hakkenberg, ds. R. Boogaard, ondergetekende, ds. W. Harinck, Arjan Verloop en Benny Visser van Drukkerij Verloop te Alblas-serdam. In 128 pagina's met veel foto's

wordt een terugblik gegeven en een overzicht van het werk onder onze doven. Een ander zal te zijner tijd wel een bespreking in ons blad verzorgen van deze waardevolle herdenkings-uitgave, die iedere abonnee van Dovencontact of donateur zal worden toegezonden. Het was goed om zo in Gouda te zijn! Onze doven mogen we wel toewensen, dat ze door middel van het werk van Dovenzorg de stem van de Zoon van God zullen horen, want die deze stem gehoord hebben die zullen leven.

Klaaswaal,

ds. G.J. van Aalst

houd is ernstig en liefdevol. Het geschrevene is ontdekkend en vermanend en tegelijk vertroostend en bemoedigend. Vooral is het onderwijzend.

De Bijbelse geschiedenis wordt tot levensgeschiedenis: de weg die de Heere met Zijn kind gaat. De levensweg en de levensstrijd krijgen gereede aandacht. Maar het wordt niet een mensgericht verhaal. Integendeel: het gaat over het werk des Heeren. Zijn leiding en lering in het leven van Abraham staan centraal. Steeds weer wordt zichtbaar Zijn gave van, heenleiding tot en bediening uit Christus.

Een bijkomende verrijking vormen de in een andere kleur en in een kadertje geplaatste oudheidkundige gedeelten. Deze geven uitleg omtrent het leven in de tijd van Abraham. Hetzelfde geldt voor de illustraties die heel passend bij de tekst geplaatst zijn.

Graag beveel ik het boek ter lezing aan. Van harte hoop ik dat het in al onze gezinnen een plaats krijgt, want het is geschikt zowel voor ouderen als voor jongeren. Het was dan ook een goede gedachte dit boek op de lijst te zetten bij de actie van onze Jeugdbond.

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder

## BOEKENNIEUWS

**"Geloof en beproeving", ds. J.J. van Ekeveld; uitg. Den Hertog, Houten; 285 blz.; prijs € 24,90.**

In het boek "Geloof en beproeving" behandelt ds. Van Ekeveld het leven van Abraham in 24 hoofdstukken. Hetgeen ons in Gods Woord wordt meegedeeld, krijgt grondige aandacht. Daarbij let de schrijver ook nadrukkelijk op het verband van de totaliteit der Schrift. Dit doet hij door andere Schriftgegevens over Abraham, maar ook over bijvoorbeeld Lot of Izak er bij te betrekken. Zo komt Hebreëen 11 uiteraard ter sprake, maar ook gedeelten uit de evangeliën of de brieven.

Verder plaatst broeder Van Ekeveld de geschiedenissen van Abraham en de le-

ringen die daar uit getrokken worden in het kader van het geheel van de bedoeling en boodschap van de Heilige Schrift. Want het gaat over wezenlijke zaken, zoals het geloof en de beproeving van het geloof. En ook over de herkomst van het geloof, de krachtdadige, onwederstandelijke roeping door het spreken Gods; en evenzeer over het geloof en de beloften, over de rechtvaardiging door het geloof, en vooral de gerichtheid van het geloof op Christus.

Broeder Van Ekeveld geeft overdenkingen die Schriftuurlijk en tegelijk bevindelijk van inhoud zijn. De lijnen naar het geestelijke leven worden steeds helder getrokken waarbij er ook lessen zijn voor het natuurlijke leven. En ook is er steeds weer aandacht voor onbekeerden. De in-

**"Veilig bij God; Over autisme, geloof en kerk", door dr. Hanneke Schaap-Jonker, Jannine van Schothorst-van Roekel (red.); uitg. Jongbloed, Heerenveen; 180 blz; ISBN 978-90-5829-968-0; € 12,50.**

"Veilig bij God" is een nieuw deel in de serie "Praktisch en Pastoraal", die zijn geschreven voor een breed publiek binnen de gereformeerde gezindte. De aanleiding van het boek is een uitgevoerd onderzoek

(2009) naar autismespectrumstoornissen (ASS) en geloof. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Eleos.

De bedoeling van de schrijvers is het bieden van herkenning aan mensen met autisme en het geven van praktische tips voor hun omgeving. De opzet van het boek is goed gestructureerd, iets wat mensen met autisme veelal aanspreekt. Belangrijke kernwoorden zijn in de kantlijn weergegeven, elk hoofdstuk begint met een korte samenvatting (of leeswijzer).



Het eerste hoofdstuk geeft een beknopt, maar duidelijk beeld van autisme: 'Het is een verzamelnaam voor klassiek autisme, het syndroom van Asperger en PDD-NOS. Deze stoornissen uit zich op drie niveaus: 1) in het gedrag, 2) in de psychische processen van waarnemen, denken en voelen en 3) op biologisch niveau'. Helder en gestructureerd worden van elk niveau kenmerken beschreven.

De aanpak en de resultaten van het onderzoek "Autisme en geloof" worden beschreven in hoofdstuk 2. Het onderzoek is uitgevoerd onder 78 cliënten van Eleos op basis van schriftelijke interviews. Een derde deel was afkomstig uit de (Oud) Gereformeerde Gemeenten (in Ned.) en de Hersteld Hervormde Kerk. Eén van de conclusies: 'Het godsbeeld van mensen met een ASS heeft minder positieve, ondersteunende en meer angstige en strafende trekken dan het godsbeeld van mensen zonder een ASS'.

Elk volgende hoofdstuk richt zich tot een bepaalde doelgroep: ouders, leerkrachten, clubleiders, catecheten en ambtsdragers. Er worden veel voorbeelden gegeven van situaties, zoals deze gezien worden vanuit een persoon met autisme. Dit is heel verhelderend. Verder worden veel waardevolle, praktische tips gegeven. Denk hierbij aan organisatie en structuur op de vereniging en catechisatie, godsdienstige opvoeding thuis en op school en pastorale zorg.

De auteurs hebben ook een hoofdstuk opgenomen waarin de man of vrouw van de persoon met autisme centraal staat. 'Autisme maakt het leven niet alleen moeilijk voor diegenen die het hebben, maar ook voor degenen met wie ze getrouwd zijn'.

Bij het lezen van het boek kan de neiging ontstaan te denken dat autisme een belemmering is om de Heere te kunnen vrezen. Het boek is geschreven vanuit het oogpunt hoe mensen met autisme 'het geloof beleven' en hoe hun godsbeeld is. Hierdoor lijkt het soms erg vanuit de mens geredeneerd. Voor mensen zonder autisme is het vanuit de mens net zo onmogelijk om in God te geloven als voor mensen met autisme. Alleen door de wederbarende en oefenende werking van de Heilige Geest in het hart van een zondaar is het mogelijk om zaligmakend in God te geloven. Voor zondaren zonder, maar niet minder voor zondaren met autisme! Dat onze onmogelijkheid maar mag brengen aan Zijn voeten.

Achterin het boek is een bijlage opgenomen met een uitgebreide lijst titels en websites voor wie meer wil lezen. De auteurs geven terecht aan dat we oog moe-

ten hebben voor iemand met autisme.

Capelle aan den IJssel, H. Trouwborst

**"Tot in het duizendste geslacht",  
door ds. M. Golverdingen;  
uitg. Den Hertog, Houten;  
ISBN 978 90 331 2340 5,  
106 blz.; € 12,50.**

"Tot in het duizendste geslacht" is een boekje met een zestal overdenkingen bij het sacrament van de Heilige Doop. Al lezend herken ik direct de stijl van onze geliefde Zeeuwse broeder en de onvergetelijke herder en leraar uit mijn jeugd. Ik herinner mij nog de dooppreken vanuit mijn jongensjaren in zijn eerste gemeente 's-Gravenzande. Deze preken die hij in de loop van de jaren heeft gehouden zijn nu bekort, bewerkt, gebundeld en keurig uitgegeven bij Den Hertog in Houten.

Ze maken vanuit het Oude en Nieuwe Testament duidelijk dat Gods Woord trouw volbracht wordt 'tot in het duizendste geslacht'. Duizend staat hier voor: onbegrensd. Altijd, ook in het he-



den, zal de Verbondskehova in Christus aan Zijn verbond denken. Van harte wil ik dit boekje bij u/jou aanbevelen. Het is mooi (klein) van formaat, niet duur en zeer geschikt om als cadeau weg te geven. Juist ook bij een bijzondere gebeurtenis als de bediening van de Heilige Doop is dat het geval.

De eerste overdenking gaat over de ark van Noach en de Heilige Doop. De jonge, godvrezende Obadja en Timotheüs krijgen een plaats en ook de bekende geschiedenis uit Markus 10, die aangehaald wordt in ons doopformulier. Daar ontvangt de Zaligmaker de kinderen. Hij omvangt ze in Zijn armen en zegent hen. Leest u zelf maar verder...De voluit Schriftuurlijke overdenkingen geven genoeg stof tot bezinning en onderwijs met betrekking tot de opvoeding van onze kinderen. Ook trekt de schrijver lijnen naar de tijd waarin wij leven en onze kinderen opvoeden. Ze zijn volop actueel dus. We onderstrepen de woorden waarmee de schrijver zijn 'woord vooraf' afsluit: 'We hopen dat deze meditatie door de werking van Gods Geest ouderen en jongeren mogen aansporen om de Heere te zoeken om de betekenis van de Doop te mogen verstaan voor eigen hart en leven, voor het eerst of opnieuw. Het zaad zal Hem dienen'.

Aagtekerke,

ds. D.W. Tuinier

## KERKNIEUWS

### ■ BEROEPINGSWERK

#### BEROEPEN

Te Aalburg: ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;

Te Brakel:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Te Drachten:

ds. G.M. de Leeuw te Ridderkerk;

Te Goudswaard:

ds. L. Blok te Gorinchem;

Te Kampen:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;

Te Leerdam:

ds. M. Karens te Werkendam;

Te Nieuwerkerk Zld:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke.

### BEDANKT

Voor Emmeloord:

ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;

Voor Hoofddorp:

ds. B. van der Heiden te Alblasserdam;

Voor Nijkerk:

ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;

Voor Poederoyen:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke.

### ■ AFSCHEID DS. P. MELIS VAN VEEN

Wij delen u mede dat ds. P. Melis, i.v.m. zijn vertrek naar de Gereformeerde Gemeente van Ermelo, afscheid van onze gemeente hoopt te nemen in een dienst

op **woensdag 30 maart**, aanvang 19.30 uur, in ons eigen kerkgebouw, Mussentend 10.

Kerkenraad Geref. Gemeente Veen.

### ■ WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK 2010

Pag. 215, **gemeente HOOGVLIET**. (Kinder)evangelisatie is nu: mw. N. Bakker-Neele, A.M. de Jongstraat 65, 3202 AC Spijkenisse, tel. 0181-61 10 44, e-mail: nanjaneele@hotmail.com +16 vereniging is nu: E.C. van der Gaag, Ruitwagen 177, 3192 DE Hoogvliet, tel. 010-472 32 57, e-mail: eljavandergaag@hotmail.com

### ■ AANGEPASTE KERKDIENT TE WERKENDAM

Op **zaterdag 19 maart** zal er een aangepaste kerkdienst voor verstandelijk gehandicapten worden gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Werkendam. Aanvang: 15.00 uur. Ds. M. Karens hoopt te preken over 'Jezus in Gethsémané, gezocht en gevangen', n.a.v. Johannes 18:1-19. Iedereen is van harte welkom.

### ■ AFSCHIED DS. C. NEELE VAN LISSE

Op 1 maart 2011 heeft ds. C. Neele (48 jaar) afscheid genomen van de gemeente van Lisse. Zeven jaar heeft hij de gemeente in alle getrouwheid gediend. In verband met de ziekte MS is hem vroegtijdig emeritaat verleend.

De scheidende predikant bediende het Woord uit Ezechiël 34 vers 31: "Gij nu, o Mijn schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE."

Het thema was: "De schapen van Gods weide." Dit werd uitgewerkt in de volgende punten:

1. Hoe God hen noemt;
2. Wie zij in zichzelf zijn;
3. Wie God voor hen is.

Ds. Neele hield zijn hoorders voor, dat Gods Woord vast is en ervaren mag worden: "Hij stond aan mijn zij en ondersteunde mij."

1. Het is niet vanzelfsprekend een schaap van Gods weide te zijn. Er zijn schapen en bokken! Aan de gemeente is zeven jaar het Woord verkondigd. Hij stelde daarom de vraag: "Heeft u ook de kracht van dat Woord ervaren?" Nog klinkt de oproep: "Bekeert u, want waarom zoudt gij sterven?"

De onderherder vertrekt, de Opperherder blijft: "Ik zal naar Mijn schapen vra-

gen." Hij zorgt voor hen en zal eeuwig voor hen zorgen. Als je bij die kudde mag behoren, zal het zijn: "en God zal alle tranen van hun ogen afwissen."

2. De Heere zegt van Zijn schapen: "Gij zijt mensen." Daar komt Gods volk nooit bovenuit. We zijn van nature afkerig van God en Goddelijke zaken. "Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid." Als de Heere de ogen daarvoor opent, dan komt er ook een roepen om genade.

Ook in het ambt is er vaak geesteloosheid. Al het goede komt bij God vandaan!

Ook na ontvangen genade kunnen er veel "waarom-vragen" zijn. Zalig is de mens, die ook in moeilijke omstandigheden buigen mag en God mag volgen. Zijn weg is de beste weg. Hij zegt: "Ik ben de Weg."

3. De Heere zegt tegen dwaalzieke en dwaze schapen: "Ik ben uw God." Ik laat Mijn schapen nooit alleen. Die schapen van God zijn eeuwig gelukkig. Dat kan wegens het eeuwige welbehagen van God en door de borggerechtigheid van Christus. Hij, de Getrouwe, zal Zijn elendigen niet alleen laten. Daarom: Zijn Naam moet eeuwig de eer ontvangen. Ziende op het Lam, zal het zijn: "Ik zal dan gedurig bij U zijn, in al mijn noden, angst en pijn." En: "Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij 't hebt gedaan." Amen

Verder sprak ds. Neele gemeente en kerkenraad toe, die hij bedankte voor de ondervonden liefde en saamhorigheid. Ook familie en vrienden en alle aanwezigen werden hartelijk toegesproken.

De consulent, ds. G. Heijkamp, sprak de scheidende predikant en zijn gezin toe namens de classis Amsterdam. Hij merkte op, dat dit afscheid verdrietig is voor de classis, maar "Zijn doen is enkel majesteit." Hij bedankte ook voor de bijstand, die hij als beginnende predikant van ds. Neele heeft ervaren.

Namens de kerkenraad en gemeente sprak ouderling J. van Leeuwen de scheidende predikant en zijn gezin toe. Hij memoreerde, dat zeven jaar Gods Woord is verkondigd. De landman zaait, de Heere zal vrucht geven.

Op zijn verzoek werd de familie Neele Psalm 134 vers 1 en 3 toegezongen.

K. Brandemann, scriba

### ■ EMERITAAT EN AFSCHIED DS. A.J. GUNST

Ds. A.J. Gunst heeft in de classisvergadering van 19 januari 2011 wegens het bereiken van de 70-jarige leeftijd met ingang van 1 februari 2011 op de meest eervolle wijze emeritaat ontvangen en

nam op zondag 6 februari afscheid van onze gemeente, die hij sinds 3 juli 2002 mocht dienen.

De scheidende predikant bediende het Woord uit Mattheüs 13: 47-50, met als thema: Het visnet, 1<sup>e</sup>: het visnet wordt uitgeworpen, 2<sup>e</sup>: het visnet wordt gevuld en 3<sup>e</sup>: het visnet wordt geledigd.

Na de preek dankte de dominee de gemeente in een toespraak voor het tijdelijke goed en voor de goede ontvangsten tijdens de bezoeken en de aangename catechisaties.

Namens de kerkenraad en gemeente sprak ouderling L. Kooijman de scheidende predikant en zijn vrouw hartelijk toe. De dominee werd door de gemeente staande toegezongen psalm 121: 4. Hij hoopt zo lang de Heere hem dat geeft en hij onder ons mag wonen, nog enig werk te mogen en te kunnen doen zodat het nog geen definitief afscheid hoeft te zijn.

Hij heeft voorheen de volgende gemeente gediend: Terneuzen van 1985 tot 1989, Tholen van 1989 tot 1995 en de gemeente Benthuisen van 1995 tot 2002.

Kerkenraad Geref. Gemeente Nieuwerkerk

### ■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG 24 JAN. 2011 MIDDELBURG-ZUID

Ds. Moens opent namens de roepende kerk van Haamstede de classisvergadering. Ds. Vreugdenhil, de consulent van Haamstede, heeft een bericht van verhindering gestuurd met de mededeling dat hij een terugslag heeft in zijn gezondheid.

De tijdelijke preses opent met het laten zingen van psalm 72:8, het lezen van Johannes 3:30-36 en gebed.

De preses spreekt de wens uit dat Heere ons persoonlijk en ambtelijk, de beleving van Johannes 3:30: "Hij moet wassen en ik minder worden" geve. Laat het in de vergadering ook zo mogen zijn.

Uit het memorandum over 2010 komt o.m. het volgende naar voren:

In het achterliggende jaar zijn de volgende personen overleden: P. de Visser te Aagtekerke is overleden op 25 februari 2010. Hij mocht die gemeente dienen als diaken vanaf 1996 tot 2001. Vanaf 2001 tot zijn overlijden als ouderling. Op 4 december is overleden oud-herder en leraar ds. A. Bac. Met grote getrouwheid heeft hij van 25 oktober 1977 tot 15 december 1981 in de gemeente Oostkapelle het Woord des Heeren mogen verkondigen.

De gemeente Vlissingen mocht een nieu-

we zaal in gebruik nemen.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses is ds. D.W. Tuinier, assessor: ds. G.J.N. Moens, quaestor: ouderling B. Sturm en scriba: ouderling S. Riemens. De volgende stukken zijn ingekomen:

\* Een verslag van ouderling L.W. van de Vreede betreffende de aangepaste catechisatie aan verstandelijk gehandicapten. Na bespreking wordt hem dankgezegd voor dit eenvoudige werk en wijsheid toegewenst in het komende jaar.

\* Een verslag van de classicale commissie jeugdzorg betreffende de in 2010 gehouden bijeenkomst, georganiseerd door de JV van Meliskerke. De classis spreekt uit met de inhoud hiervan in te stemmen.

\* Het jaarverslag over 2010 van de Commissie Schriftelijke Bijbelcursus: waarin melding wordt gemaakt van de voortgang van het werk. Het blijft een moeilijk en soms moedbenemend werk. Het aantal cursisten blijft laag, het neemt zelfs af. Dat geeft de commissie zorg. De commissie vraagt de mening van de classis over een eigen internetsite, die de bekendheid van het werk van de commissie mogelijk ten goede zal komen.

Een afgevaardigde begrijpt dat er nieuwe wegen gezocht worden. Hij stelt voor om samen met de commissie uit Goes deze materie te verkennen. Ds. De Heer onderstreept het voorstel tot bezinning en vraagt hierover contact te zoeken met het Deputaatschap Evangelisatie. Hij wijst er verder op dat de Generale Synode van 2004 heeft uitgesproken dat internet geen geschikt middel is voor evangelieverkondiging.

Het eerste punt van behandeling is een schrijven van de Classicale Evangelisatie Commissie van de classis Goes. Nu er met de classes Middelburg en Tholen wordt samengewerkt betreffende de post Merksem is het aan te bevelen om deze samenwerking schriftelijk vast te leggen. De gemeente Haamstede vraagt of er een mogelijkheid is om als kleine gemeente een predikant te beroepen. zo mogelijk een oudere predikant wiens traktement voor de helft door die gemeente wordt betaald en de andere helft ten laste van de emerituskas komt. Dit punt is ook in 2006 in een vergadering van de classis aan de orde geweest.

Tijdens de bespreking wordt nog gewezen op de hulpdiensten van emerituspredikanten. Haamstede antwoordt dat haar gemeente niet centraal ligt. Benadrukt wordt weer de mogelijkheid te onderzoeken om samen te beroepen met andere gemeenten op Schouwen of Noord-Beveland, of eventueel met een gemeente die wat verder ligt. De classis zal deze vraag dit keer niet doorsturen

naar de P.S., maar voelt wel mee met het verlangen van de gemeente Haamstede om een eigen predikant te hebben.

In de maanden vóór de zomer zal er door de vijf predikanten kerkvisitatie worden gehouden in alle gemeenten van de classis.

Als afgevaardigden naar de P.S. Zuid worden gekozen als primi: de predikanten: ds. J.M.D. de Heer, ds. G.J.N. Moens, ds. J.J. Tanis en ds. D.W. Tuinier, en de ouderlingen: J.P. Bosman, S. Riemens, M. Simons en G.A. Terlouw. Secundi: ds. C.G. Vreugdenhil en de ouderlingen (in volgorde): J. Sinke, P.P. Eikelboom, P. Janse en A.J. van der Maas.

Als roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering wordt de gemeente van Meliskerke aangewezen. De vergadering zal gehouden worden op 10 juni 2011 te Vlissingen. Wanneer er geen punten ter behandeling zijn zal de vergadering gehouden worden op 9 september 2011 te Vlissingen.

Tenslotte eindigt ouderling M.K. van der Maas van de roepende kerk de vergadering met het laten zingen van Psalm 84:3 en daarna met dankgebed.

S. Riemens, scriba

## ■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM 12 JANUARI 2011

Namens de roepende kerk van Leiderdorp opent ds. G. Heijkamp de vergadering. Hij laat zingen Ps. 67:1, leest Psalm 67 en gaat voor in gebed. In zijn openingswoord staat hij met name stil bij het 2<sup>e</sup> vers van Psalm 67. Vervolgens memoreert hij het overlijden van oud-ouderling B. Dubbeldam van Lisse in de leeftijd van 75 jaar, en het overlijden van ds. A. Bac op 70-jarige leeftijd, die ook in onze classis in verschillende gemeenten hulp heeft geboden. De nabestaanden wordt de ondersteuning des Heeren toegewenst. Ouderling J. van Leeuwen uit Lisse mocht zijn 25-jarig ambtsjubileum gedenken. De gemeente Den Helder is niet vertegenwoordigd. Het moderamen bestaat uit: ds. G. Heijkamp, preses, C.W. Bos, quaestor, C. Vonk Noordegraaf, scriba, J.W. van Dijke, assessor en ds. R. Boogaard adviseur.

De classis Gouda bericht op het verzoek om hulp in onze classis te bieden dat de predikanten uit de classis Gouda bereid zijn incidentele hulp te verlenen, dus niet in de vorm van hulpconsulentenschappen. Hierop aansluitend geeft ds. Heijkamp aan dat, nu ds. Neele met emeritaat gaat, hijzelf consulent van alle

classisgemeenten wordt. Naast de met de classis Utrecht afgesproken hulpconsulentenschappen en verder toegezegde hulp bij de sacramentsbediening zou hij, mede op verzoek van de kerkenraad, aan de classis Gouda willen vragen of ds. G.W.S. Mulder hulpconsulent van Lisse kan worden. Dit verzoek zal uitgaan.

In zes gemeenten boven het Noordzeekanaal heeft kerkvisitatie plaats gevonden, n.l. Amsterdam, Andijk, Den Helder, Opperdoes, Westzaan, Zaandam. Uit de rapporten blijkt dat er materieel geen grote zorgen zijn en er betrokkenheid is bij het kerkelijk leven. Toch blijkt dat er bij de middagdienst al enig verzuim voorkomt. Van nieuw geestelijk leven en oefeningen in het geloof wordt weinig vernomen. Ook het lezen van preken van oud-vaders blijkt vanwege de verstaanbaarheid af te nemen.

Naar aanleiding van deze rapporten wijst de preses op zorgvolle ontwikkelingen. Laten we toch niet wennen aan de vruchteloosheid, maar des te vuriger bidden om vrucht. Ook wijst hij erop dat er duidelijke, geschreven preken van oudvaders zijn en dat deze getuigen van tere godsvrucht en veel kennis in het Woord. Laten we het lezen hiervan niet nalaten. De gemeenten van Enkhuizen en Oosterend moeten nog bezocht worden. Tevens zijn dit jaar de gemeenten onder het IJ aan de beurt.

Hierna wordt het verzoek om emeritaat te verlenen aan ds. C. Neele behandeld. In afwezigheid van ds. Neele vindt raadslaging hierover plaats. De aanwezige deputaten volgens art. 49 van de DKO, ds. G. Clements en ds. M. Mondria, wordt advies gevraagd. Zij stemmen in met het verzoek en adviseren tot emeritaat over te gaan. Vervolgens besluit de classis om aan ds. Neele op de meest eervolle wijze emeritaat te verlenen. Nadat hij weer in de vergadering is gekomen deelt ds. Heijkamp hem het besluit mee en merkt op dat de classis hem met weemoed laat vertrekken. Hij bedankt ds. Neele voor de broederlijke verbondenheid en de eensgezindheid die er in allerlei opzichten mocht zijn. Er zijn banden ontstaan, in de eerste plaats in de gemeente van Lisse, maar ook in de andere classisgemeenten en nu moet alles losgelaten worden. De Heere heeft gezegd: het is genoeg. Vervolgens wijst hij op beloften van het genadeverbond, genoemd in Jes. 42: 16. De Heere moge u geloof schenken om ze te omhelzen. Al begrijpen wij Gods wegen niet, maar de Heere belooft: deze dingen zal Ik hun doen. Hartelijk dank voor hetgeen u hebt mogen doen. De preses leest de emeritaatsverklaring voor en overhandigt deze aan ds. Neele. Hierna verzoekt hij de aanwezigen ds. Neele

toe te zingen Ps. 121: 2 en 4. Vervolgens spreekt ds. Mondria namens de deputaten ds. Neele toe. Hij herinnert hem hierbij aan de tekst waarover hij preekte bij de intrede in Aagtekerke, 2 Kor. 4: 7. Beide sprekers betrekken hierbij ook zijn vrouw en kinderen. Op verzoek van ds. Mondria wordt nog gezongen Ps. 119: 17.

Hierna bedankt ds. Neele beide sprekers en de vergadering. Het is voor hem een ingrijpend moment, waarbij hij de kerkenraad van Lisse heel hartelijk wil bedanken voor de broederlijke liefde en verbondenheid, maar ook de broeders van de classis waarin hij veel liefde mocht ontvangen. Aan mijn kant ligt alleen maar schuld, wij dragen een schat in een aarden vat, maar het gaat om de grote Schat. Die hebben we nodig in het persoonlijk leven, maar ook in de classis. Dan zal de eer des Heeren ons zwaar wegen.

Als afgevaardigden naar de P.S. Noord-West worden gekozen: naast ds. Heijkamp de ouderlingen: C.W. Bos, K. Brandemann, J.W. van Dijke, A. Lindhout, G.J. van Pijkeren, G. Schipaanboord en C. Vonk Noordegraaf. Als secundi worden aangewezen: G. Hoogendoorn, P. Schalk en W. Ploeg.

Hierna brengen de evangelisten verslag uit van hun activiteiten in 2010 op de posten in Alkmaar en Amsterdam. Op velerlei wijze is het zaad van het Evangelie gezaaid. De Heere geve iets van de vrucht te mogen zien.

Het verslag van de Classicale Evangelisatie Commissie over 2010 meldt van enkele nieuwe ontwikkelingen aan het eind van het jaar. De ouderlingen G.J. van Pijkeren (voorz. CEC) en K.H. de Heer (deputaat Evangelisatie) geven een toelichting hierop.

De Heer licht hierbij het besluit toe van het deputaatschap om evangelist G. Baan per 1 februari 2011 te benoemen als landelijk toeruster. Het deputaatschap beschikt niet over de financiële middelen om in zijn plaats een nieuwe evangelist aan te stellen en heeft besloten om geen evangelist voor de post Alkmaar te benoemen. Voorlopig kan evangelist Baan nog wel voorgaan in de zondagse diensten, maar ook dat zal op termijn ophouden. Ouderling Van Pijkeren geeft aan dat het werk bij de inloop in 2011 normaal doorgaat en dat hij hiervoor het aanspreekpunt wordt. De huur van het pand loopt nog door tot 30 april 2012. Na de classisvergadering zal er overleg plaatsvinden met de bezoekers van de diensten op zondag in Ouddorp. Hoe het verder zal gaan is een zaak van nader overleg. De zorg voor de bezoekende leden en meelevendenden ligt in de eerste plaats bij de moedergemeente

Enkhuizen. De preses zegt dat in overleg met de bezoekers van de diensten, de moedergemeente Enkhuizen en CEC overlegd zal worden, of en zo ja op welke wijze in Alkmaar en omgeving in de komende tijd evangelisatiewerk kan plaatsvinden.

De aftredende CEC leden, de ouderlingen Van Pijkeren en Brandemann worden opnieuw benoemd.

Vervolgens komt een nieuw voorstel aan de orde betreffende verbouwing bij de post Simon de Looijer in Amsterdam. Dit betreft uitbreiding van de keuken, zodat deze aan de voorgeschreven hygiënische eisen kan voldoen, het inrichten van een nieuwe werkkamer voor de evangelist en het onderhoud. Voor goedkeuring vindt er nog overleg plaats met gemeentelijke instanties. Wat de financiering betreft moet er nog € 40.000,- door landelijke acties bijeen worden gebracht. Alle afgevaardigden blijken akkoord te gaan met het ingediende voorstel tot verbouw en financiering hiervan, indien de genoemde € 40.000,- landelijk bijeengebracht kan worden. Het geld dat afkomstig is van Haarlem en bestemd is voor het evangelisatiewerk in Amsterdam, zal ook voor de verbouw worden aangewend.

De begroting voor 2011 voor het classicale evangelisatiewerk wordt goedgekeurd.

Naar aanleiding van het jaarbericht 2010 van de Commissie van advies Cedrah wordt kerkenraden verzocht bij bezoeken aan de doelgroep de aandacht te blijven vestigen op zorgcentra en serviceflats van eigen richting.

In een door een gemeente ingezonden

agendapunt wordt gevraagd of het wel juist is om evangelisten te bevestigen met het formulier voor ouderlingen. Het gebruikte bevestigingsformulier spreekt over taken van een ouderling, waaraan een evangelist niet kan voldoen, terwijl ook de verkiezing anders loopt. Het door deputaten gegeven antwoord bevredigt de kerkenraad niet. Daarom richt de kerkenraad zich nu tot de classis met het verzoek om de nader omschreven vraag via de P.S. door te geleiden naar de G.S. De preses stelt voor om deze vraag opnieuw aan het deputaatschap voor te leggen en daarna aan de hand van zijn reactie te besluiten of de vraag alsnog naar de P.S. wordt doorgezonden. Overeenkomstig dit voorstel wordt besloten.

Tijdens de rondvraag wordt de preses gevraagd om een stukje in het kerkblad te schrijven over de betekenis van het lezen van preken van oudvaders en te wijzen op goede hertalingen.

Lisse wordt aangewezen om op 22 juni de classis om 10.00 uur te Lisse bijeen te roepen. Indien daarvoor geen punten worden ingediend, zal deze vergadering vervallen en zal zij de classis op 5 oktober bijeen roepen.

De voorzitter wijst in zijn slotwoord op de ingrijpende zaken die om behandeling vroegen. Ingrijpend voor ds. Neele, de gemeente van Lisse en de gehele classis. Het belangrijkste is dat de Heere Zijn aangezicht over ons doe lichten en ons genadig wil zijn. Hierna eindigt ouderling Schipaanboord door te laten zingen Ps. 89: 8 en gaat daarna voor in gebed.

C. Vonk Noordegraaf, scriba

## BERICHTEN

### ■ ZANGAVONDEN

#### Goes

Samenzangavond (met CD-opname) op **zaterdag 12 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote of Maria Magdalenakerk te Goes, m.m.v. de organisten Ron van Ommen en Martin Weststrate, te organiseren door Omnis Cantare. Opbrengst CD (te bestellen via 0118-465117/464123, € 15,00, excl. verzendkosten) is voor de Geref. Gemeenten van Waarde en Kapelle-Biezeling i.v.m. (ver)bouwkosten. Opening en sluiting door ouderling Dek van

Kapelle-Biezeling, Collecte t.b.v. het gezinsvervangende tehuis de Beukelaar te 's-Gravenpolder.

#### Gouda

Koor en samenzangavond, te organiseren door de Ring West van de Bond van Zangverenigingen, op **zaterdag 19 maart**, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe, Oostzijde 2-b. M.m.v. van de kinderkoren: De Jonge Ichtusklanken uit Boskoop, De Jonge Lofstem uit Berken-

woude en organist Maarten v.d. Broek, en het gemengd koor Vox Humana uit Krimpen a/d IJssel, organist: Tonnie Nijssse.

### Stolwijk

Psalmzangavond op **zaterdag 19 maart**, aanvang 19.30, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Torenstraat 34 te Stolwijk. Organist: Dirk Jan Versluis. Toelichting op de te zingen psalmen door dhr. J. Mastenbroek. Collecte voor de jeugdbondactie 'Wordt vervolgd',

### Tholen

Psalmzangavond (Datheen), te organiseren door de stichting Musica Sacra op **zaterdag 19 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Tholen, Markt 1. Organist Pieter Heykoop. Opening, meditatie en sluiting door ouderling J.A. Blik te Krabbendijke. Collecte t.b.v. Adullam, Siloah en De Schutse.

### ■ GODSDIENSTIGE OPVOEDING

De contactgroepen Gedragsproblemen en Autisme van Helpende Handen organiseren gezamenlijk een bijeenkomst over het omgaan met geloofsvragen. Het thema luidt: **"Godsdienstige opvoeding aan kinderen met Autisme of ADHD, een uitdaging?"**, waarover een lezing wordt gehouden. De bijeenkomst is bestemd voor ouders van kinderen met autisme of ADHD met of zonder diagnose.

De bijeenkomsten duren van 10.00-13.30 uur en worden gehouden op: **zaterdag 19 maart** in de Eben Haëzerkerk, Zonedauw 8 te Apeldoorn en **zaterdag 26 maart** in de kerk van de Gereformeerde Gemeente, Ploegwei 1 te Barendrecht. Kinderoppas is aanwezig. Om 12.30 uur staat een broodmaaltijd voor u klaar. Van harte welkom.

Voor leden van Helpende Handen en Op weg met de ander is de themamorgen gratis. Niet-leden betalen voorafgaand aan de bijeenkomst € 7,50 voor de lezing en desgewenst € 5,00 voor de broodmaaltijd. Aanmelding via de activiteitenagenda op de website van Helpende Handen (directe link: <http://www.helpendehanden.nl/pages/584/voorjaarsbijeenkomsten-2011.html>).

### ■ AANKONDIGING VAN HELPENDE HANDEN

Thema: 'Pastoraat en catechisatie aan mensen met Downsyndroom'  
Dhr. J. van Moolenbroek zal met ons ingaan op diverse aspecten van het geven van catechisatie en pastoraat aan mensen met het syndroom van Down. Er is veel ruimte voor onderling contact, het stellen van vragen en het uitwisselen van ervaringen.

Datum: **zaterdag 9 april**, aanvang: 10.00-12.30 uur (aansluitend eventueel broodmaaltijd)

Locatie: Bethlehemkerk van de Geref. Gemeente te Woerden, Oudelandseweg 50. Kosten: leden van Helpende Handen: gratis, niet-leden: € 12,50 per p.p. (incl. broodmaaltijd; zonder maaltijd: € 7,50 p.p.)

Meer informatie: [www.helpendehanden.nl](http://www.helpendehanden.nl) of tel. 0348-489970.

Aanmelden: [downsyndroom@helpendehanden.nl](mailto:downsyndroom@helpendehanden.nl) of tel. 0118-633220 (dhr. P.C. Beekman).

### ■ VOORTGANG NOODHULP HAÏTI

12 januari 2010 is een datum die in het geheugen van veel Haïtianen gegrift staat. Op deze dag vond de verwoestende aardbeving plaats, waarvan de invloed ook meer dan een jaar na dato nog dagelijks merkbaar is. Door de grote bijdragen van particulieren en gemeenten, in totaal ruim 2,2 miljoen, werd Bijzondere Noden in staat gesteld om met praktische hulp de getroffen Haïtianen te ondersteunen. Door middel van dit bericht stellen wij u graag op de hoogte van de vorderingen in de besteding van deze gelden.

Bijzondere Noden bood het afgelopen jaar steun aan verschillende projecten. Zo zijn er 66 huizen gebouwd en zijn 220 mensen vier maanden lang voorzien van een tijdelijk inkomen door puin te ruimen. Ruim 30 kerken werden ondersteund bij de herbouw of het herstel van het kerkgebouw. Daarnaast ontvingen 38 voorgangers van kerken zes maanden lang salaris. Ten slotte kon het onderwijs aan ruim 500 leerlingen doorgang

vinden door het voorzien in tijdelijke of permanente schoolgebouwen. Deze projecten gericht op herstelwerkzaamheden bevinden zich inmiddels in de afrondingsfase.

Ondanks alle hulp leven velen ook een jaar na de ramp nog in armoedige omstandigheden. Met de overige verkregen gelden zal Bijzondere Noden daarom haar bijdrage continueren voor de duurzame wederopbouw van het land. Aanleg van sanitaire voorzieningen en ondersteuning van de landbouw zijn twee projecten die in 2011 zullen worden opgestart. Daarnaast wordt er opnieuw geld beschikbaar gesteld voor de herbouw van 66 huizen. In 2011 zal de algemeen secretaris een bezoek brengen aan Haïti om een goed beeld te krijgen van de bereikte resultaten en de nieuwe projecten. Wij vragen uw gebed voor een voorspoedige voortgang van de opbouwprojecten, zodat door deze hulp ook Gods Koninkrijk gebouwd en uitgebreid mag worden in Haïti.

L. van der Maas,  
alg. secretaris

### ■ ACTIEDAG IN 'S-GRAVENZANDE

T.b.v. de jeugdbondactie "Wordt vervolgd" wordt op **woensdag 19 maart** van 10.00-13.30 uur, in 's-Gravenzande een actiedag gehouden waarop verschillende artikelen te koop zijn en aan diverse activiteiten kan worden deelgenomen. Ook kunt u een voorjaarsbloemstukje maken, kosten € 7,50, waarvoor u zich kunt opgeven vóór 14 maart via [leandavandam@hotmail.com](mailto:leandavandam@hotmail.com). Locatie: Westerkerk, Obrechtlaan 21.

## KERKDIENTEN

### ■ ZONDAG 13 MAART 2011

Aagtekerke 9.30 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst en 19.00 uur ds. Moens; Aalburg 14.30 uur ds. Melis; Aalst 19.00 uur ds. L. Blok; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. W.J. Karels; Alphen a/d Rijn 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord 10.00 (H.A.) en 17.30 uur ds. Labee; Apeldoorn 10.00 uur ds. J. Karels en 15.00 uur ds. Schreuder; Arnhem 19.00 uur ds. De Wit; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-

Centrum 9.30 en 19.00 uur stud. Baaijens; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Bredeweg; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur stud. Visser; Bodegraven 18.45 uur ds. De Leeuw; Borssele 14.00 uur ds. Hakvoort; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. De Leeuw; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 15.30 uur ds. W. Harinck; Deventer 18.00 uur

ds. Kleppe; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. B. van der Heiden; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 12.15 uur ds. Van Manen; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Kattenberg; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Enter 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. De Wit; Ermelo 14.30 uur ds. Van Manen; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hogchem; Goes 9.00 en 15.00 uur ds. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Boogaard; Goudswaard 18.00 uur ds. Van Aalst; 's-Gravenhage 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; 's-Gravenpolder 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. Van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. Brugge; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Hoofddorp 10.00 uur ds. Neele en 15.00 uur ds. Labee; Hoogeveen 19.00 uur ds. Schot; Houten 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 uur ds. Kleppe en 18.00 uur stud. Huijser; Kamperland 14.00 uur ds. Golverdingen; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 14.00 uur ds. Baan en 18.00 uur ds. Tanis; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. Moerkerken en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30 uur en 18.00 uur (H.D.) ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leiderdorp 10.00 uur ds. Clements en 16.30 uur ds. Driessen; Lelystad 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Kattenberg; Marknesse 9.30 en 14.30 uur stud. Huijser; Meliskerke 9.30 uur ds. Moens en 14.30 uur ds. Tuinier; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Maljaars; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur (doventolk) leesdienst; Nieuw Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Moens en 18.30 uur ds. Gunst; Nieuwer ter Aa 10.00 uur (H.D.) ds. De Waard; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Verweij; Nisse 18.30 uur ds. Meeuse; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterend-Texel 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Oosterland 10.00 uur ds. C. Harinck; Oostkapelle 15.00 uur ds. De Heer; Oude Tonge 15.00 uur ds. Pater; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur leesdienst; Ridderkerk-Slikkerveer 16.30 uur ds. Paul; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rot-

terdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. Van Aalst en 14.30 uur ds. Van der Net; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. Mijnders en 19.00 uur ds. Terlouw; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. Joosse; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 uur leesdienst en 18.30 uur ds. Verschuure; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur ds. Brugge; Soest 15.00 uur ds. F. Mulder; Spijkenisse 19.00 uur ds. Silfhout; Stad aan 't Haringvliet 14.30 uur ds. Bakker; Stolwijk 19.00 uur ds. W. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Boeder; Tholen 14.30 uur ds. Schipper; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Van Gelder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Van Belzen; Utrecht 10.00 uur ds. W. Harinck en 16.30 uur ds. De Waard; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 15.30 uur ds. Verschuure; Vlaardingen 10.00 uur ds. Paul; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. Tuinier; Woerden 10.00 uur ds. Driessen en 18.30 uur ds. Van Rijswijk; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Van Krimpen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur stud. Visser; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

#### ■ DINSDAG 15 MAART 2011

Brakel 19.30 uur ds. Van Belzen; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. Beens; Kamperland 19.30 uur ds. Baan; Stolwijk 19.30 uur ds. Mondria; Terneuzen 19.30 uur ds. Hakvoort.

#### ■ WOENSDAG 16 MAART 2011 BIDDAG

Aalst 14.30 en 19.00 uur ds. Melis; Alphen a/d Rijn 15.00 en 19.30 uur ds. Hakvoort; Amsterdam-Noord 14.30 en 19.30 uur ds. Labee; Den Helder 10.00 en 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Eindhoven 15.00 en 19.30 uur ds. Brugge; Goudswaard 9.30 en 14.30 uur ds. Vermeij en 19.30 uur ds. Van Aalst; Haamstede 10.00 en 19.00 uur ds. Tuinier; Hoogvliet 15.00 en 19.45 uur ds. Terlouw; Meeuwen 9.30 uur ds. Mondria en 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Naaldwijk 14.30 en 19.30 uur ds. Van Dieren; Oosterend-Texel 15.00 en 19.00 uur ds. Heijkamp; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 en 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 uur stud. Huijser en 19.30 uur ds. Kleppe; Rotterdam-Centrum 10.00 en 15.00 uur ds. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 9.30,

14.30 en 19.30 uur ds. De Leeuw; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 en 19.45 uur ds. Kattenberg; Soest 15.00 en 19.30 uur ds. Visscher; Spijkenisse 14.30 (H.D.) en 19.45 uur ds. P. Mulder; Vlaardingen 15.00 en 19.30 uur ds. C. Harinck; Westzaan 15.00 en 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Wierden 15.00 en 19.30 uur ds. Schot; Zaandam; zie Amsterdam.

#### ■ WOENSDAG 16 MAART 2011

Aalburg 19.30 uur ds. Hoogerland; Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. De Wit; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Van Rijswijk; Dinteloord 19.30 uur ds. Van Boven; Elspeet 19.30 uur ds. Van Manen; Hilversum 19.45 uur ds. Van Belzen; Hoogeveen 19.30 uur ds. Schreuder; Leerdam 19.30 uur ds. Van Krimpen; Leiderdorp 19.30 uur stud. Huijser; Mijdrecht 19.30 uur ds. Schipper; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Pater; Ouddorp 19.30 uur ds. Van der Net; Rheden 19.30 uur ds. Driessen.

#### ■ DONDERDAG 17 MAART 2011

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout; Ermelo 19.30 uur ds. Pater; Kampen 19.30 uur ds. Vogelaar; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. Beens; Melissant 19.30 uur ds. L. Blok; Oude Tonge 19.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. Schipper; Oudemirdum 19.30 uur ds. Van Dieren; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Verweij; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 19.30 uur ds. Schot; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Tuinier.

#### ■ VRIJDAG 18 MAART 2011

Krabbendijke 14.30 uur (huw.bev.) ds. Hoogerland.

#### ■ ZATERDAG 19 MAART 2011

Werkendam 15.00 uur (aangepaste kerkdienst) ds. Karens; Woerden 15.00 uur (dovendienst) ds. G.W.S. Mulder.

#### ■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur leesdienst en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

## ADVERTENTIES

Meer dan 1.000 soorten tegels in onze showroom!

Altijd vele aanbiedingen online!

- Professioneel advies
- Vakkundig gelegd
- Scherpe prijzen
- Wandtegels
- Vloerverwarming

**KROON**  
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | [www.kroonvloereninsteen.nl](http://www.kroonvloereninsteen.nl)

(Tele)communicatie Netwerken Beveiliging Audio

**Lagarde**

Voor een klinkend resultaat!

Dorpsstraat 102 • 3881 BE Putten • (0341) 37 57 57 • [www.lagarde.nl](http://www.lagarde.nl)

“Levend water” (7 preken)  
**ds. E. VENEMA**

- niet in de boekhandel, nog beperkt leverbaar
- nu portvrij!

Geb.; € 12,50; t 0512-519839  
[aukedeboer@solcon.nl](mailto:aukedeboer@solcon.nl)

Wij zoeken een **gastgezin** voor twee a.s. studenten (m) in Enschede of directe omgeving.  
Bij voorkeur Ger.Gem.  
Bel naar: 06 11287587

Vakantiewoning te huur in **Uddel** voor 2 pers. Tel. 0577-401820

**Orgelmakerij Boogaard**



Gravenstraat 4  
7461 TN RIJSSEN  
Telefoon 0548-521637  
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

**Wildzoeken rond Elspeet?**  
[www.dewildkansel-elspeet.nl](http://www.dewildkansel-elspeet.nl)

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen*

met aandacht voor uw persoonlijke wensen.  
In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

Wij verzorgen alléén begrafenissen door het gehele land en zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

- H. de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Melieste.

*Begrafenisonderneming de Jongh*  
Hardinxveld-Giessendam T (0184) 611 154  
Waardenburg T (0418) 652 039  
Werkendam T (0183) 701 017

[www.begrafenisondernemingdejongh.nl](http://www.begrafenisondernemingdejongh.nl)

**Begrafenisonderneming STAM**  
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk  
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

**Te huur:** Gezellige vakantiewoning in buitengebied van **Bennekom**. Prachtig fiets- en wandelgebied. Max. 4 pers. Buiten hoogseizoen ook 2 dg.,weekend en midweek.  
Info: [hetvoorhuis@hotmail.com](mailto:hetvoorhuis@hotmail.com)

**Uddel.** Te huur: vakantiewoning voor 2 personen.  
Voor info: 06-11841606

Vakantie op de Veluwe?  
[www.rusteenweinig.nl](http://www.rusteenweinig.nl)

**RIDDERKERK**, te koop huis 2/1 kap, vrij uitzicht, vrij gelegen, 5 sl.k - douche - woonk. - keuken - 2 schuren - tuin. 10 min. lopen van kerk. Basisschool Ger. Gem. aanw. Adres Oosterparkweg 39. Vraagprijs € 285.000,-k.k. Tel.06-17840470

**Met het Hollands-Canadakoор door Canada en de USA!**

**D.V. 13 t/m 24 september 2011**

Boek nu deze unieke koor- en samenzangreis.

U gaat de mooiste plekjes van Brits Colombia en de Amerikaanse staat Washington ontdekken. In samenwerking met dirigent Ria Kalkman, organist Peter Wildeman, trompettist Gilbert van Ruitenburg en het Jansen Five Quintet worden koor- en samenzangavonden georganiseerd.

Bijzonder is dat we ook de psalters gaan zingen, die worden gezongen tijdens de kerkdiensten in Canada en USA. Ds. P. van Ruitenburg van gemeente te Chilliwack verzorgt de meditaties tijdens de koor- en samenzangavonden. Op zondag wonen we tevens de diensten bij in Chilliwack.



**Kreijkes Vakantie Idee!**  
Dé Reformatorische reisorganisatie! t 0548-514 188 [www.kreijkes.nl](http://www.kreijkes.nl)



## begravenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.  
Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.  
Geen crematies.



T. den Hollander  
P.N. den Hollander  
Mozartlaan 13  
3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

[www.begravenisverzorgingdenhollander.nl](http://www.begravenisverzorgingdenhollander.nl)

**Alberta / Canada**  
**Vakantiewoning** - 2 tot 8 pers.  
[noblefordvacations@yahoo.com](mailto:noblefordvacations@yahoo.com)  
Tel. 001-403-381-4971.

## Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN  
Tel. 0341 36 22 77 - [info@van-horssen.com](mailto:info@van-horssen.com)  
[www.van-horssen.com](http://www.van-horssen.com)

### Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

- DIVERSE BLOKFLUITEN
- MUZIEKSTANDAARDS
- ROEMEENSE PANFLUITEN

R. MULDER - STAPHORST  
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

**WWW.MULDERMUZIEK  
INSTRUMENTEN.NL**

BAKKEVEEN  
(FRIES/DR WOUDE)  
of AMELAND-TERSCHELLING  
chalets /stacaravans. HUUR NIET  
DUUR!! info 0512-516096 of zie  
[www.vdsluisvakanties.nl](http://www.vdsluisvakanties.nl)

## PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen,  
jongeren en volwassenen

•  
**RIDDERKERK**  
Verlengde Kerkweg 11

•  
**BARNEVELD**  
Wilhelminastraat 14

•  
**METEREN (GELDERMALSEN)**  
Dorpsstraat 18

•  
Bel voor informatie of aanmelding:  
**0180 - 42 69 55**  
of kijk op [www.psychbrouwer.nl](http://www.psychbrouwer.nl)

**PSYCHOSOCIALE ZORG**  
**VERPLEGING**  
**PERSOONLIJKE VERZORGING**  
**PALLIATIEVE ZORG**  
**MANTELZORGONDERSTEUNING**  
**HULP BIJ HET HUISHOUDEN**

Zorglijn: (010) 264 07 77  
[www.agathos-thuiszorg.nl](http://www.agathos-thuiszorg.nl)

**Agathos** THUISZORG ZORG DIE BIJ U PAST.

Te Koop in **WAARDENBURG**,  
prachtige uitgebouwde  
2 onder 1 kap woning.  
Maar liefst 5 fraaie afgewerkte  
slaapkamers, garage en uitge-  
bouwde woonkamer.  
School om de hoek van de straat,  
kerk op 5 minuten lopen.  
Tel.04186734323 of 0622964549

Welk meisje wil er bij onze moe-  
der (75) in Veenendaal komen  
slapen? Ze is niet hulpbehoevend.  
Kosten inwoning mogelijk. Tel :  
0629400384

### Te Huur

Vakantiewoning met garage,  
8 personen. Landelijk gelegen,  
4 slaapkamers, kamer met  
open keuken, nabij kerk  
Ger. Gem. Terwolde de Vecht.  
Inl:0571-291486

### Voor een zorgzame begeleiding

**KOSTER**  
Begravenisonderneming

Barnevel,  
Scherpenzeel e.o.  
A. Koster  
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411  
3925 CD Scherpenzeel  
Centraal nummer (24 uur):  
033 277 0555

**Familie/ vakantiehuis**  
**"Haus Irmgard"** op de Hunsrück  
(Duitsland) ± 25 km vanaf de moe-  
zel en ± 25 km vanaf de Rijn.  
25 slaapplekken, onderverdeeld  
in div. appartementen.  
Ook per appartement te huur.  
[www.hetankermaritiem.nl/  
hausirmgard.html](http://www.hetankermaritiem.nl/hausirmgard.html)  
Tel. 06 20735340/ 0620735341

**HARKES** Begravenissen *Persoonlijke zorg voor uw begravenis*

Telefoon (0172) 21 21 22  
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop  
*Wij verzorgen alleen begravenissen*  
*Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden*

In de omgeving van Gouda zijn wij opzoek naar een echtpaar of een stabiel gezin dat bereid is een jonge alleenstaande moeder op te vangen. Er wordt ondersteunende begeleiding geboden door een erkende organisatie.  
Voor meer informatie kunt u contact opnemen via telefoonnummer 0182-613597 of 0182-522658

## Karel Pul begravenisverzorging

- Dag en nacht bereikbaar voor persoonlijke zorg
- Wij verzorgen begravenissen op de gehele Veluwe en omliggende plaatsen

Tel. **0341-562757** [www.karelpul.nl](http://www.karelpul.nl)  
Korpersteeg 24a, 3853 LD Ermelo

## Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

*Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwend, Doelgericht*

Wij bieden identiteit bewuste **hulp** aan **kinderen, jongeren** en **volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autistisch Spectrum Stoornis

Tevens bieden wij hulp bij PGB aanvragen en verlengen.

**Voor meer informatie of aanmelding:**  
**010 - 483 64 08**

**Vestigingslocatie: Alblisserdam**  
[info@rpnederland.nl](mailto:info@rpnederland.nl) [www.rpnederland.nl](http://www.rpnederland.nl)

**Vakantie Oostenrijk:**  
Te huur: luxe Chalet en  
Appartementen 2-9 pers.,  
in omg. Saalbach-Hinterglemm /  
Zell am See, Kerkdiensten  
tijdens zomervakantie.  
Info: 0180-322181 / 06-51166845

**Genieten van rust in Elspeet?**  
[www.taberna-elspeet.nl](http://www.taberna-elspeet.nl)

**kina** begravenisverzorging

Tel. (010) 458 31 12  
Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper 010-450 66 26  
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman 0182-58 39 32  
Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

## Zeer compleet huis- of zaalorgel

### CHORALE 3DLX

Leverbaar in eiken, mat of hoogglans zwart.



ONGEËVENAARDE KWALITEIT

- 38 stemmen
- 6 orgelstijlen
- 12 orkeststemmen
- 170 stemmen totaal
- 2 zwelpedalen
- 30-tonig pedaal

Toonzaal Veenendaal  
Industrielaan 26  
VEENENDAAL  
T 0318-519136  
www.domusorgels.nl



Kijk voor dealeradressen op onze website

Ruime bovenwoning zonder huur voor wed. of alleenstaande of eenzame. Bij man waarvan de vrouw in verpleeghuis is. Voor eten koken e.d. Tel. 0342-418388 Ger. Gez. omg. Barneveld

**SPIER** (Dr.) Te huur  
6 persoons stenen bungalow. 3 slk. wasmachine, CV in alle kamers, eigen terrein. Tel. 0228-593772

**WALCHEREN** 4 persoons vakantiehuis aan de duinen bezet wk 27 t/m 30. Tel. 0626114521

## Van Manen timmerbedrijf

kerkbanken  
bankstofferings  
kansels  
doopvonts  
lessenaars  
collectezakken

Timmerbedrijf Van Manen B.V.  
Puurveenseweg 47 | Kootwijkerbroek  
t (0342) 44 29 60  
www.timmerbedrijfvanmanen.nl

# Gezocht: oud-leerkracht

Welke **OUD-LEERKRACHT** wil af en toe nog eens voor de klas staan? Dat kan: als voorlichter voor De Vluchtheuvel! Wij zoeken een vrijwilliger die een aantal dagdelen per jaar voorlichting wil geven over pesten en over de stichting in het algemeen. Aan de voorlichting is een verkoopactie gekoppeld. U gaat samen met een andere vrijwilliger op pad. Onze voorkeur gaat uit naar een man uit het midden van het land.



Meer informatie: tel. (0172) 61 59 35 of [www.stichtingdevluchtheuvel.nl](http://www.stichtingdevluchtheuvel.nl)

**TE HUUR ERMELO**, onze ruime hoekwoning met mooi aangel. tuin. 1 km. van bos, hei, zwembad en dorp. Van 22-7 t/m 10-8. Tel. 0341-561699 / 0623735516

**Chilliwack, Canada.** Te huur (voor augustus). Ruime ten volle gemeubileerde huis. Contact: [hkrul@telus.net](mailto:hkrul@telus.net)

te huur in buitengebied van **LUNTEREN**, een nette woning (evt. tijdelijk) Tel. 0318 - 461624

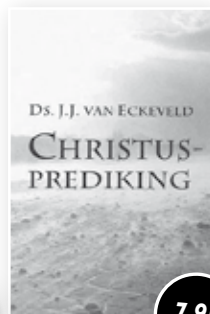
**Kleine boerencamping** in de ijsselvallei te **Nijbroek**  
Familie Mekelenkamp  
[www.destriepe.nl](http://www.destriepe.nl)  
Tel: 0571291624

## Voordeelaanbiedingen bij Gebr. Koster



ds. A. Bac  
**Zoetigheid uit de sterke**  
23 Bijbelzinnen over het leven van Simson.  
Geb. 329 blz.  
van ~~36,70~~

10,00



ds. J.J. van Eckeveld  
**Christusprediking**  
Er wordt een heldere lijn getrokken met betrekking tot de prediking en de wijze waarop Christus verkondigd moet worden.  
Pb. 190 blz.  
van ~~17,35~~

7,95



J. Flavel  
**Verwonderd omzien**  
Flavel toont Gods hand in geboorte, bekering, bewaaring en uitredingen.  
Geb. 220 blz.  
van ~~25,90~~

12,50



A.W. Pink  
**Zie, hij bidt**  
Gebeden van de apostelen, waaruit de auteur belangrijke lessen trekt.  
Geb. 208 blz.  
van ~~19,90~~

10,00



M. Henry  
**Dagen van vreemdelingschap**  
Over het leven van de aartsvaders.  
Geb. 175 blz.  
van ~~17,25~~

8,50

[www.gebrkoster.nl](http://www.gebrkoster.nl)

vertrouwd bij de boekhandel



Uitgeverij

Boekhandel

**Gebr. Koster**

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld  
Tel. (0342) 41 69 86

KO1106

Prachtige chalets en bungalows  
in Voorthuizen en Rijssen/Holten

Vraag onze vernieuwde brochure aan.



... heel eigen

(0548) 36 52 24, [www.casafamilia.net](http://www.casafamilia.net)

### Begrafenisverzorging Van der Vliet

Voor een stijlvolle begrafenis.

#### in Elspeet en omstreken

G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,  
8075 CP ELSPEET  
Tel: 0577-492830 of mobiel 06-12934519  
b.g.g. 06-53432144

Dag en nacht voor u bereikbaar.

*Wij verzorgen alleen begrafenissen.*

**RIJSEN**, Vrijst. vak woning; 3 sl.k.

Vrij v.a. heden t/m 4 juni;

18 juni - 16 juli en na 20 aug.

Vrijst. hoekhuis 29/4- 7/5

en 13- 27 aug. 0548-513269

### AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

**Schoonhovens Silverhuys B.V.**

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,

Telefoon 0182 - 382614.

## SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de  
Gereformeerde Gemeenten in  
Nederland biedt de SHG zorg  
die aansluit bij uw manier van  
leven. Bijbelse normen en  
waarden vormen daarin de basis  
voor uw en onze  
dagelijks levenshouding en  
mediagebruik.



DE GRATIS ZORGBROCHURE ZENDEN WIJ U GRAAG TOE

#### Kraamzorg

Bel 0187 - 48 91 73

b.g.g. 0342-492155  
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur  
en van 13.00 - 15.00 uur  
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

#### Thuiszorg

Bel 0166 - 65 26 05

ma - vr: 9.00 - 11.00 uur  
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

### Onthaasten in Elspeet?

[www.plexat-elspeet.nl](http://www.plexat-elspeet.nl)

### Begrafenisverzorging Kamsteeg

Waar ú ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar  
Wij verzorgen alleen begrafenissen

**0183 - 44 94 94**

Beatrixstraat 25 - 4281 LP Andel  
[www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl](http://www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl)

Voor Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859

Een respect- en stijlvolle  
uitvaart is onze zorg



### Te huur in ZEELAND

Vak.won. schoon, ruim en sfeervol!

[www.boerderijvakantiezeeland.nl](http://www.boerderijvakantiezeeland.nl)

Tel: 0113-302209

### Boswandelingen om Elspeet?

[www.tevreluwe.nl](http://www.tevreluwe.nl)



### Barneveldse Begrafenis Vereniging

voor een evolvende, eenvoudige verzorging  
van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

dhr. G. de Groot  
(06) 50 21 72 55

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5  
3774 JW Kootwijkerbroek  
(0342) 44 18 12

### Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime apparte- menten te huur. Inl.: 0049 6594

258990 en [www.huizesolagrati.nl](http://www.huizesolagrati.nl)

## ReVOKE

I [www.revoke.nl](http://www.revoke.nl)  
E [info@revoke.nl](mailto:info@revoke.nl)  
T 0184-642253

### De vereniging streeft onder meer naar:

- het bevorderen van contacten tussen ongewild kinderloze echtparen
- het steun verlenen aan deze doelgroep
- het geven van voorlichting
- ethische aspecten belichten op behandelmethoden voor onvruchtbaarheid

Reformatrice Vereniging van Ongewild Kinderloze Echtparen

### De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

#### Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

#### Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,  
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal  
tel. 0186-576990, fax 0186-575105  
e-mail: [gjvanaalst@kliksafe.nl](mailto:gjvanaalst@kliksafe.nl)

#### Redacteur:

ds. C. Neele

#### Meditaties aan:

ds. C. Neele,  
Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,  
tel. 0252-413800, fax 0252-420471  
e-mail: [c.neele@kliksafe.nl](mailto:c.neele@kliksafe.nl)

#### Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage  
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,  
tel. 0180-420865, fax 0180-423583  
E-mail: [jj.verhage@kliksafe.nl](mailto:jj.verhage@kliksafe.nl)

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór  
de datum van verschijning van De Saam-  
binder in de daarop volgende week.

#### Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,  
postbus 608, 3440 AP Woerden,  
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,  
e-mail: [saambinder@cbgg.nl](mailto:saambinder@cbgg.nl)

#### Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,  
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam  
tel. 078-6912899, fax 078-6919536  
e-mail: [saambinder@verloop.nl](mailto:saambinder@verloop.nl)

Advertenties dienen **uiterlijk  
donderdag** vóór de week van  
verschijning aangeleverd te zijn.  
Rouwadvertenties **uiterlijk  
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.  
Familieberichten € 0,40 per mm.  
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

#### Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:  
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,  
postbus 608, 3440 AP Woerden,  
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,  
e-mail: [saambinder@cbgg.nl](mailto:saambinder@cbgg.nl)

#### Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-  
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):  
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar  
(te betalen per 1 april en 1 oktober);  
voor het buitenland:  
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.  
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

#### Correspondentieadres

**Noord-Amerika:**  
Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,  
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-  
heid betreffende de inhoud van de advertenties  
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

# GezinsGids vernieuwt!

*Uw vertrouwde blad in een nieuw jasje*



Vraag vrijblijvend een proefnummer aan op [www.gezinsgids.nl](http://www.gezinsgids.nl) of bel 030 2303500.

Identiteit voor nu

gezinsgids